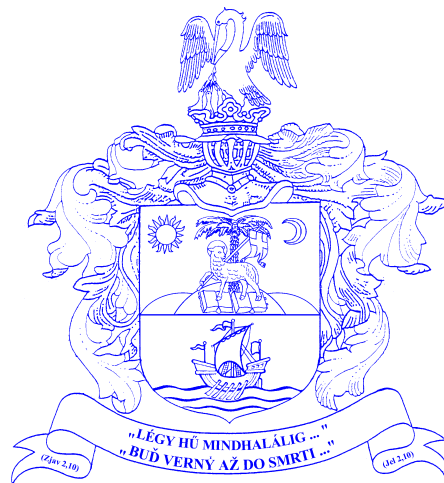

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXVII. évfolyam

2. szám

Komárom, 2006. február

Ára 10 korona

A TOLERANCIA ÁLARCA

Egy vicc szerint bemegy a vásárló a vadászüzletbe és megkérdezi: Van terep-színű ruhájuk? Mire a válasz: Van, csak nem találjuk! Ez a bugyuta vicc egy jellemző viselkedési formát tár elénk: aki túlzottan igazodni akar az elváráshoz, nem mer őszinte lenni. Hitünket viszont mindig, minden körülmények között kell tudnunk vállalni, mégpedig taktikázás, mellébeszélés nélkül.

Renetegen foglalkoznak a jövőendő kikutatásával, a csillagok állásával; akár a „jövőt látók” titkos tudásával is kalkulálnak. A kilátástalan jelenből a kiutat az emberek az önmegismerésben, agykontrollban és egyéb énközpontú dolgokban látják. És amikor az ilyen és ehhez hasonló kérdésekben egyértelműen állást foglal a keresztyén ember, akkor azonnal megkapja a világtól a „vaskalapos”, „kizárólagosságra törekvő”, „antidemokratikus” jelzőket, a „nem is krisztusi”, „hol van belőle a szeretet?” és egyéb megjegyzéseket. Ennek ellenére nagyon fontos a tiszta és egyértelmű beszéd, a félreérthetetlen bizonyágtétel! A jézusi parancs – „*Íme, én elküldelek titeket, mint juhokat a farkasok közé: legyetek tehát okosak, mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok*” (Mt 10,16) – nem elvtelenségre ösztönöz, hanem éppen arra, hogy a krisztusi igazságokat tudjuk mindig és minden körülmények között felmutatni. Bármennyire is intoleránsnak hangzik, vállalom: hitem szerint a mohamedán hite és böjtje semmit sem jelent, mert nem hiszi Krisztust egyedüli Megváltójának! Bármennyire is középkorinak hangzik: a holnap fürkészése kártyából vagy horoszkópból Isten szavával ellentétes, tehát hitem szerint utálatos dolog! Meg van írva: „*Ne legyen köztetek... varázslást űző, se jelmagyarázó, kuruzsló vagy igéző! Ne legyen átokmondó, se szellemidéző, se jövőendőmondó, se halottaktól tudakozódó. Mert utálatos az Úr előtt mindaz, aki ilyet cselekszik*” (5Móz 18,10–12). És amikor agykontrolltól, meg önmegismeréstől, személyiségi teszektől hangos a világ, akkor is egyértelműek Isten Igéi: „*...kérdősködjétek az ősi ösvények után, melyik a jó út*” (Jer 6,16a). „*Én vagyok az út, az igazság és az élet*” (Jn 14,6a).

Nem kell átvenni a világtól a mindenkinek megfelelni akarást. Nem kell a tolerancia és a demokratikus eszmék álarca mögé bújnunk, hiszen nem az a mi feladatunk! „*...a ti beszédeitekben az igen legyen igen, a nem pedig nem, ami pedig túlmeleg ezen, az a gonosztól van*” (Mt 5,37). Az Írások pontosan eligazítanak. Az alakoskodás úgyis csak az emberek előtt hatásos, hiszen „*mindnyájunknak leplezetlenül kell odaállnunk a Krisztus ítélőszéke elé*” (2Kor 5,10a).

Az Isten nélkül élni akaró világban nekünk nem a hallgatólagos bólogatás a feladatunk, hanem szavainkkal és életünkkel Krisztus vállalása. Felmutatni azt, hogy „*többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem*” (Gal 2,20b). És ehhez a magatartáshoz gazdag ígéretet kapcsolt az Úr Jézus: „*...ha valaki vallást tesz rólam az emberek előtt, az Emberfia is vallást tesz arról az Isten angyalai előtt. Aki pedig megtagad engem az emberek előtt, azt én is megtagadom az Isten angyalai előtt*” (Lk 12,8–9).

A kerülőút veszélye

A fiú már a sokadik ház csengőjét nyomta meg. A fiatalasszony meglepődve tárta sarkig az ajtót az ismeretlen, sapkás fiú előtt. Kiderült, vallásos irodalmat visz házról házra, és adományt gyűjt „egyháza” számára. Egy messzi nagyvárosból csöppent bele a család vasárnapjába, és mosolyogva mesélte, meglepően szelídek errefelé az emberek, nem háritják el őket furcsa küllemük ellenére sem. Itt elfogadják könyveiket, adakoznak nekik.

De miért kellett egész Indiáig „menni”, hogy hitet találjon, kérdezi az asszony. S a fiú belekezd: – Nagypám református lelkész volt, de szüleim életéből teljesen kimaradt Jézus. Nem volt szükségük rá, engem is arra neveltek, oldjam meg egyedül a problémáimat, más úgysem segít. Aztán eljött egy időszak, amikor kérdéseim lettek. Nagypám már nem élt, szüleim nem értek rá. Ekkor akadtam rá egy kiadványra, és úgy éreztem: megtaláltam életem értelmét, kérdéseimre a választ. Azóta köztük élek.

Sokáig nézett az eltávozott után az asszony. Egykori önmagára gondolt: gyermekei születése előtt úgy hitte, teljes szabadságban szeretné majd nevelni őket. Nem kényszeríteni, válaszszanak maguk viszonyulási pontokat, kapaszkodókat! Mióta megbizonyosodott arról, hogy minden szülő Istentől kapja megbízatását, már nem így gondolkodik. S a váratlan látogató megerősítette benne az érzést: a gyermek segítséget vár szüleitől. De ha a szülő nem jár az egyedüli „Úton”, gyermeke csak kerülőúton juthat célba. A kerülőúton viszont beszippanthatja, megtévesztheti az első „akármí”. Mint a kislibát, amelyik kibújt a tojásból; ha nincs ott a mamája, elkezd az első mozgó dologhoz ragaszkodni. Lehet az bármilyen, megy utána, csak mozogjon...

Somogyi Alfréd

–kdI–

HÍVŐK ÉS POGÁNYOK

*Ínségben keresik az emberek Istent,
kérik, hogy testükön, lelkükön segítsen,
betegségtől, bűntől, haláltól mentsen.
Így tesz mind, így tesz a hívő s a hitetlen.*

*Ínségben találják az emberek Istent,
találják szegényen, hazátlan, étlen,
találják a bűntől, haláltól verten.
A hívők nem hagyják el a szenvedésben.*

*Ínségben az emberre rátalál Isten,
kenyérrel táplálja lélekben, testben,
hívóért, pogányért meghal a kereszten,
kegyelme minden embernek készen.*

**„Boldogok a lelki szegények,
mert övék a mennyek országa.”**

A ma embere számára minimum furcsán hangzik Jézus boldogmondása a szegényekről. Hiszen a mai ember ideálja éppen ennek az ellenkezője: a gazdagság, s minden törekvését annak rendeli alá, hogy elérje. Ha Jézus pont fordítva a szegényeket mondja boldognak, csak ez ellen az általános emberi törekvés ellen akar tiltakozni és ellenpéldaként a szegénységet akarja az emberi élet ideáljaként beállítani? Biztosan nem, hisz a szegénység sem nyit maga magától ajtót a mennyországba. Az Ószövetségben (de Jézus korában is) ez a szó azokat az embereket is jelölhette, akik bármilyen okból mindenüket elveszítették és már csak az Istenbe vetett bizodalomuk maradt meg, aki pártfogásába vette őket; ezért a szegény (nyomorult) szó ugyanazt jelentette, mint a kegyes (vö. *Ézs 29,19; 61,1; Lk 4,18; Mt 11,5 stb.*). De hogy ne történjék ilyen torzító egyszerűsítés, Máté evangélista a *Lk 6,20*-ban található *szegény* szót kiegészíti: „*lelki szegényekről*” ír, miáltal figyelmeztet arra, hogy nemcsak a külső állapotról és körülményekről van szó, hanem az Istenhez és külső helyzethez való belső viszonyról.

Lelki szegénynek lenni azt jelenti, hogy ismerem Isten előtti állapotomat, és beismerem, hogy amint vagyok (nyomorult és bűnös emberként) nem léphetek be a mennyországba. Lelki szegénynek

lenni azt jelenti, hogy „tékozló fiúként” felismerem, hogy csődbe jutottam, mindent elveszítettem és nincs jogom Isten fiának nevezni magam. Olyan vagyok, mint a vámszedő, akinek nincs bátorsága felemelni a tekintetét; csak kiálthatok: „*Istenem, könyörülj rajtam, bűnösön!*” Kálvin János ebben az összefüggésben ezt írta: „*Csak az a lelki szegény, aki önmagában semmivé lett és csak Isten ir-*

Rudolf Nehmer fametszete

galmára számít.” Ennek a lelki szegénynek az ellenkezője a laodiceai gyülekezet: „*...ezt mondod: Gazdag vagyok, meggazdagodtam, és nincs szükségem semmire; de nem tudod, hogy te vagy a*

Az ÚR színe előtt

Te tudod, drága mennyei Atyám, hogy nincs semmi jó bennem, erre nem kell szavakat vesztegetni. Kérlek viszont Téged, hogy fordítsd tekintetedet Fiadra, az én Közvetítőmre, Közbenjárómra és Megváltómra, és őérette adj nekem boldog véget és örömteli feltámadást a halottak közül. Hiszem, hogy Jézus Krisztus vére nem ömlött hiába. Remélem, hogy megtermi bennem a megjavulás gyümölcsét, bűneim bocsánatára. A pillanatot, amikor majd visszakéred lelkemet, drága mennyei Atyám, a Te kezébe ajánlom. Fogadd az én lelkemet örökre magadhoz. **Ámen.**

Luther Márton

nyomorult, a szánalmas és a szegény, a vak és a mezítelen” (*Jel 3,17*). És a legnagyobb tragédia nem abban van, hogy ilyen, hanem abban, hogy torz és hamis elképzelései vannak magáról és nem keresi a kiutat.

Jézus, akitől ez a boldogmondás származik, éppen ezeket a lelki szegényeket karolta fel, és a mennyek országát hirdette nekik. Első fellépésekor a názáreti zsinagógában Ézsaiás szavait idézve a 61. fejezetből azt mondja: „*Az Úr Lelke... felkent engem, hogy evangéliumot hirdessek a szegényeknek*” (*Lk 4,18*). A *Mt 11,5* szerint Jézus Keresztelő János követéinek, akik megkérdezték őt, hogy Ő-e az, akinek el kellett jönnie, a bizonyítékok egyikeként azt hozta fel, hogy „*a szegényeknek hirdettetik az evangélium*”.

Jézus idejében a mennyországot, amit hirdetett, nem a farizeusok fogadták el, akik azt gondolták, hogy megérdemlik, hanem a vámszedők és a bűnösök, akik tudták, hogy olyan nyomorultak és szegények, hogy nem érdemelhetik meg; de csodálattal elfogadhatják ők is mint meg nem érdemelt ajándékot. A mennyek országát Jézus éppen ilyen „lelki szegényeknek” ígéri és kínálja fel, akik azt alázatos háládatossággal elfogadják. Hogy állsz vele te? Az Úr Jézus neked is hirdeti, és szabad elfogadnod, ha bűnbánatban és hitben megnyíltál Jézus előtt, aki téged betölt gazdagságával; de csak akkor, ha tudod, hogy lelki szegény vagy és az ő szemében így vagy boldog.

Ján Janovčik

Jeremiás könyvét olvasva talán sokunkban felvillan a gondolat, hogy mérhetetlenül nagy a próféta fájdalma. Ezen nem is csodálkoznánk, ha egy idős, megfáradt ember írná, aki már semmi szépet, örömdetést nem talál az életben. Jeremiás azonban fiatalon elhívott szolgája a mindenható Istennek, aki nem a maga gondolatait, hanem Isten üzenetét tolmácsolja a választott népnek. Nem idegenekhez szól, hanem a néphez, melynek ő is tagja. Egy közülük, köztük él elhívottként. Amilyen nagy Isten iránti tisztelete, szinte olyan nagy a népe iránt érzett felelőssége is. Ebben a kettős szorításban él, nagy teher nehezedik a vállára. Látja a jövőt, melynek gyökerei a múltba nyúlnak vissza, és a jelenben lenne még esély a tragédia elkerülésére. Mert veszély fenyegeti Isten választott népét.

Sokan vannak és voltak, akik félreértették a próféta keménységét, határozott kiállását. Pedig ő „csak” látja a veszélyt, ami népére leselkedik, és a lehetőséget, mit Isten rajta keresztül kínál fel népének. Ott áll Isten és a nép között. Nem önszántából, nem hivalkodva, hanem teljes felelősséggel a szívében. Félti az Istent és félti népét. Mily jó lenne, ha a mi szívében is ott élne és égne ez a féltőn szerető érzés! Mennyivel több félrecsúszott életet, a lejtőn egyre mélyebbre kerülő tudnánk megmenteni. Gyermekeink, unokáink, barátaink kisiklásait előzhetnénk meg, ha alázattal és felelősséggel lennénk irántuk. Isten nem azért tanít, hogy önző módon csak magunknak éljünk. Rajtunk keresztül is akar másokon segíteni. Milyen önzés lett volna Jeremiás részéről, ha tudva a veszélyt, ami népét fenyegeti, mindenét összeszedve, elköltözik egy védett helyre, míg elmúlik a vész!? De hogy tudott volna visszatérni?

Isten nem csak nekünk akar üdvösséget adni. Életünk példája vonzhatja Istenhez vagy taszíthatja tőle a minket körülvevőket. Érezzük ennek súlyát a gyülekezetben, a családban betöltött helyünkre vonatkoztatva? Bizonyára nagy volt a felelőssége Jeremiásnak a maga korában, de a mi felelősségünk is az. Miként Jeremiás nem volt népszerű, úgy mi sem várhatjuk, hogy meg fognak bennünket tapsolni.

Mi történik hát Izráelben, hogy nem hajlandók komolyan venni a próféta szavát? Kettős mérce van! „*A papok nem kérdezték: Hol van az Úr? A törvény magyarázói nem ismertek engem, a vezetők hűtlenül elhagytak engem, a próféták Baal nevében prófétáltak, és haszontalanságok után jártak*” (Jer 2,8). Nem azt olvassuk, hogy nincsenek papjaik és prófétáik. De még azt sem, hogy nem magyarázzák az Írásokat, hanem hogy nem ismerik azt, aki a törvényt adta. Istent, aki kiválasztotta népét, hogy törvénye szerint éljen. Ezért adott vezetőket, hogy vezessék népét a kijelölt úton. Azon az úton, melyen nappal felhőoszlopban, éjjel pedig tűznek fényességében ment előttük. De a vezetők hűtlenül elhagyták az Urat. A próféták Baal nevében prófétáltak. „*A papok nem kérdezték: Hol van az Úr?*” Féltelmetes metszete ez egy társadalomnak! Merjük-e vállalni korrunkra vonatkozó üzenetét? Mennyire ismerhetők fel ezek a jelek, amikor összehasonlításként *A jelenések könyvének* gyülekezetekre mért értékelését adja az Isten Szentlelke?

Ezek után kit látunk? Egy szigorú, megkeseredett szívű prófétát? Vagy inkább Isten szolgáját, akiben ott ég a vágy, hogy megmentse népét a pusztulástól, miközben mindvégig hű maradt ahhoz, aki őt elhívta? Az a szeretet hevíti, mely Isten lényéből árad rá. Ezt a mentő szeretetet viszi magával, mikor így szól: „*Ha meg akarsz térni Izráel – így szól az Úr –, hozzám térj meg! Ha eltávolítod színed elől förtelmes bálványaidat, ne in-*

gadozz! Ha őszintén esküszöl az élő Úrra, a törvénynek és az igazságnak megfelelően, akkor áldást kapnak tőle a népek, és vele dicsekszenek. Ezt mondja az Úr a júdaiaknak és a jeruzsálemieknek: Szántások fel új szántóföldet, ne vessetek a tövisek közé!” (Jer 4,1-3).

Íme a lehetőség, mit Isten időről időre felkínál a hűtlenné váló népének. Nem kényszerít. Azt mondja, gondolkodj el életeden, és ha meg akarsz térni, ha másként szeretnél élni, akkor van rá lehetőség. Év elején sokakban megfogalmazódik, hogy másként kellene élni. De hogyan? Ha a Biblia üzenetét röviden szeretnénk kifejezni, így is mondhatnánk: BÚÉK! Bíz újra életed Krisztusra! Ezt kell eldönteni! „*Ha meg akarsz térni Izráel – így szól az ÚR –, hozzám térj meg!*” Óriási lehetőség! A mulandóságból az örökkévalóságba hív. A bizonytalanságból a biztos révbe. Csodálatos az a szeretet, amely megtérésre indít. Ez a szeretet öltött kétezer évvel ezelőtti testet, hogy mint Isten Fia szenvedje meg Jeremiás szenvedését az ő népéért. Mert ott áll a Golgotán a kereszt, ami népének meg nem értését tükrözi. De ragyogóan áll, mert az ember iránti krisztusi szeretetet ragyogtatja bele az egyre inkább sötétülő világba.

Szavai ezek, melyek a Galileai-tenger partján hangoztak: „*Akinél pedig jó földbe hullott, az hallja és érti az igét, és terem: az egyik százannyit, a másik hatvanannyit, a harmadik harmincannyit*” (Mt 13,23). Isten, a mi mennyi Atyánk tegye a mi szíveinket olyan jó földdé, hogy befogadja azt a magot, amely az ő drága Igéje, hogy termővé válhasson az ő dicsőségére és közösségeink épülésére!

Varga László

Isten szavára figyelni

„*Mi erősek pedig tartozunk azzal, hogy az erőtlenek gyengeségeit hordozzuk...*” (Róma 15,1a). Sok idős, megfáradt testvér gondolja magában, miért vagyok én még mindig itt, mikor már nem tudok segíteni, kórházban beteget látogatni, sem bevasárolni valakinek. De csupán ez jelentené azt, hogy hordozzuk az erőtlenek gyengeségeit?

Ha így gondolnánk, akkor nagyon leszükítenénk, megszegényítenénk ezt a szolgálatot! Mások gyengeségeit hordozni azt jelenti, hogy közösséget vállalunk velük. Gondjait, bajait imában Urunk elé visszük. Igen, „mi erősek”, mert birtokában vagyunk annak a különleges és soha el nem fogyó erőnek, amit a hittel elmondott ima jelent. És napról napra tapasztaljuk, hogy amire emberi elképzelés szerint nem telik az erőnk, ahhoz mégis kapunk erőt. Ezért van helye mindenkinek a gyülekezet diakóniai szeretetmunkájában! Önmagunkban mindnyájan gyengék, esendők vagyunk. „*Elfáradnak és ellakadnak az ifjak, még a legkiválóbbak is megbotlanak. De akik az Úrban bíznak, erejük megújul...*” (Ézs 40,30-31a).

Mi a diakónia? Figyelni Isten szavára, engedelmeskedni, szolgálni. A gyülekezeti diakónia gondoskodást jelent testi és lelki vonatkozásban egyaránt. Erre a munkaterületre az jellemző, hogy minél többet teszünk, annál több lesz a feladat. Ha felvállaltuk a törődést, akkor azt nem hagyhatjuk abba akkor sem, ha az egyre nehezebb. Azért is egyre több a feladat, mert a társadalomban, így gyülekezetünkben is egyre több a magányos, az idős és a beteg ember. Gyülekezeti diakónia pedig csak akkor tud működni, ha azt az egész gyülekezet magáénak érzi és lehetőség szerint részt vállal belőle. Így lehetne a diakónia egyre szervezettebb része a gyülekezeti munkának.

Figyeljünk egymásra! Törödjünk egymással!

Demeter Vilma

*A nő-nő kapcsolat (Ruth és Naomi)
mint a mindenkori nő-férfi
kapcsolatok, illetve a mindenkori
emberi kapcsolatok mintaképe*

A férfi és nő kapcsolatának tematikáját a Ruth-elbeszélés szerzője két nő (anyós-meny) kapcsolatán keresztül közelíti meg. Ruth és Naomi viszonya mintaképül szolgál a Ruth és Boáz közti viszonyra is: olyan értékrendet állít fel, amely alapul szolgál és segít a többi viszony kialakításához is.

A döntő szempont az, hogy amint Ruth, úgy Naomi sem a saját személyét, önmaga helyzetét tekinti elsődlegesnek, hanem mindig a vele szemben álló emberét. A másik ember túlélését és jólétét tűzi ki célul. Önfeláldozó ez a hozzáállás, a másik ember életének javát szolgáló életvitel.

Ez Ruth szempontjából a következőt jelenti: habár szabadon választhatna volna azt, hogy „új életet” kezd (sógornőjéhez hasonlóan, aki a hátrányos helyzet hallatán visszatért Moáb országába), mégis kitartott az elhatározása mellett. Naomi mellett maradt, és osztozott vele a kilátástalan jövőn. Ruth elhatározása erős alapon nyugodott: Naomihoz való tartozása nem oldható fel semmivel sem (Ruth 1,16–17a). Nincs sem jogi, sem társadalmi, sem személyes ok és indok arra, ami miatt Ruth elhagyná Naomit. Sem Naomi, sem más autoritás nem követelheti döntésének a megváltoztatását.

És igaz, hogy ez egy szabad döntés volt, mégis komoly, visszavonhatatlan, kötelező érvényű és felelősségteljes döntés, melynek következményei alól nem lehet utólag kibújni. Ezt a következő fogadástétellel erősíti meg Ruth: „*Úgy bánjék velem az Úr most és ezután is, hogy csak a halál választ el engem tőled!*” (1,17b). Ettől a pillanattól kezdve ez a kapcsolat egy visszavonhatatlan, felbonthatatlan, halálíg tartó közösség.

Első ránézésre úgy tűnik, mintha ez a kapcsolat csak egyoldalú indíttatáson (Ruth részéről) és kötődésen alapulna. De ez az igény Naomi részéről is adott: ő az, aki a Betlehembe való visszatéréskor magával viszi két menyét, akiket saját lányainak tekint. Azzal a lebeszélési kísérlettel, melyet Naomi intéz menyeihez (1,8–9.11–13.15), tulajdonképpen nemcsak lebeszélni akarja őket szándékukról, hogy vele tartsanak, ha-

A NŐ ÉS A FÉRFI KAPCSOLATA

A család az Ószövetségben (VII.)

nem meg akarja mutatni e kapcsolat reális nehézségeit és veszélyeit is, hogy Ruth, illetve Orpa tudatlanul és könnyelműen döntsön ebben a helyzetben. Naomi részéről az önfeláldozó hozzáállás éppen ebben a lebeszélési próbálkozásban mutatkozik meg. Ha már szerencsétlenség érte őt és a családját, akkor legalább a menyei legyenek mentesek annak következményeitől. Ezért ajánlja nekik, hogy forduljanak vissza a hazájukba, és ott próbáljanak meg újra családot alapítani, vagyis újra férjhez menni. Tulajdonképpen Naomi követelhetne volna tőlük, hogy tartóztassák meg magukat egy új (legalábbis egy idegennel való) házasságkötéstől, és várjanak egy sógorházasságra. Naomi viszont elvetette ezt a

merev, irreális és embertelen követelményt. Amennyiben neki nem maradt reális kilátása az élet beteljesedésére, akkor legalább menyei ne legyenek megfosztva ennek lehetőségétől.

Naomi és Ruth viszonya nemcsak személyes életükre korlátozódik, hanem a nemzet és a vallás területére is kiterjed, ami az elbeszélő különös elképzeléseit tükrözi. Naomi sem nem követeli, sem nem tiltja meg Ruth csatlakozását Izrael népéhez és – a néppel szorosan összefüggő – JHWH-valláshoz. Ebben az ügyben is lehetősége van Ruthnak teljesen szabadon dönteni. A Naomihoz való ragaszkodásból következik, hogy Ruth önmagát, egész lényét odaadta. Ez nem egy részkapcsolat, melyből – biztos, ami biztos – mindig van egy kiút, egy kis hátsó kapu. Az életet és a sorsot megosztani egymással annyit jelent, mint minden

dologban és helyzetben együtt lenni, egy hajóban evezni. Ezt fejezi ki Ruth legismertebb tézise: „*Mert ahova te mégy, odamegyek, és ahol te megszállsz, ott szállok meg; néped az én népem, és Istened az én Istenem. Ahol te meghalsz, ott halok meg, ott temessenek el engem is. Úgy tegyen velem az Úr akármít, hogy csak a halál választ el engem tőled!*” (1,16b–17). Ez a kijelentés nyilvánvalóan nemcsak ember-ember viszonyára vonatkozik, hanem az ember-Isten viszonyra is. A döntés szabad, kényszer nélküli, de az egyénre nézve kötelezőnek kell lennie.

Az általános ókori közel-keleti, ószövetségi elvárások számára érdekes és szokatlan az a felfogás, amit Naomi a két menyé második (új) házasságával kapcsolatban reprezentál. Naomi törekszik arra, hogy a menyei új házasságra lépjenek. Ez a tény az ókori elképzelések számára még nem jelentene különösebb problémát. A különlegesség az új házasságok céljában rejlik. Naomi ezzel nem a család továbbvitelét tartja elsődleges szempontnak, ti. az utód nemzése által fenntartani a családot, hanem a menyei túlélését és azok jólétét: „*Adja meg nektek az Úr, hogy mindegyitek nyugalmat találjon majd a férje házában!*” (1,9a). „*Leányom, keressék én neked otthont, ahol jó dolgod lesz!*” (3,1). Ezzel szemben Ruth nemcsak a saját maga jólétét tartja szem előtt, hanem több aspektus is egybefonódik benne (Elimelek, illetve Mahlón családjának továbbvitelére; Naomi gondviselése, Ruth nyugalmi helye, Elimelek házána és utódainak áldása). Ez is a szabad, de felelősségteljes kapcsolatra utal.

A könyv alapfelfogása az emberek közti viszonyt illetően – aminek a mai ember számára is mérvadóknak kellene lennie – tehát a következő: a másik ember helyzete előbbre való; a közös élet szabad, de egyben komoly, visszavonhatatlan, kötelező érvényű és felelősségteljes döntésen alapul, amely számít a felmerülő nehézségekkel is; egy kapcsolat nem egyoldalú, sem nem részkapcsolat, és végül: az emberek közti kapcsolatból nem lehet kihagyni Isten jelenlétét.

Süll Tamás

Vajon milyen katartikusan átélte esemény készíti az embert élete egy bizonyos szakaszán az önmagával való szembenézésre? Egyáltalán, eljut-e mindenki ideig? Bizonyosan nem; le lehet élni úgy egy életet, hogy soha nem merül fel bennünk egy más, magasabb rendű élet lehetőségének lehetősége. Akinek hétköznapjaiban viszont egyszer megjelenik ez az igény és parancsoló szükségként kiköveteli a számvetést, az boldog ember lehet.

No persze, maga az út, ami ideig elvezet, valóságosan és képletesen is, korántsem könnyű, fáradság- és szenvedésmentes. Ennek a hosszú útnak az állomásainál állandóan ott a kísértés: fel is lehet adni, meg is lehet szakítani ezt a számvetésre irányuló cselekedetet.

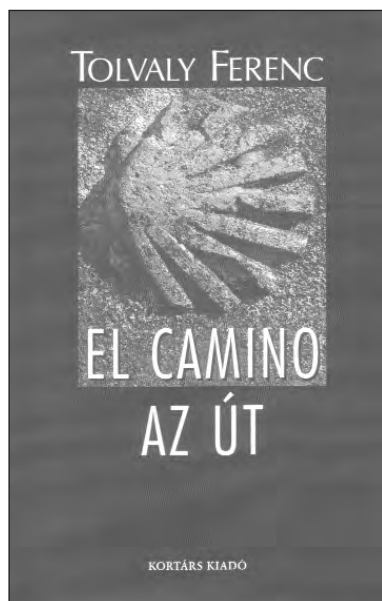
De a vágy mégiscsak sarkall: végigjárni az utat, a kezdetektől a végéig, mert csak akkor találjuk meg önmagunkat, vagyis önmagunkat Benne. Mert erről van szó. Önmagunk lelki békéjét meglegelni, s mire végére jutunk ennek a nehéz, völgyekkel, magaslatokkal tarkított útnak, valami észrevétlenül megváltozik bennünk: magunk mögött hagytuk ama régi „ó embert”, s beleköltöttünk az „újba”. Krisztus törvényében járunk, részesei lettünk, ha csak parányi mértékben is, az ő áldozathozatalának.

El Camino. Az út valóságos, földrajzilag jól behatárolható szakasz. Gyalogút, mely mintegy nyolcszáz kilométer hosszú, érinti a Pireneusok nyúlványait, és mindvégig az ősi zarándokút nyomában halad egészen Santiago de Composteláig, a Szent Jakab-bazilikáig. Szent Jakab az első a vértanúk között (Heródes Agrippa fejezteti le), s csontjai fölé emelik majd a 9. században Spanyolország északnyugati csücskében a bazilikát. Az El Camino a forgalmas főutaktól távol, legtöbbször lakatlan területen halad, fél napi járóföldre emberi településektől. A kora középkorban olyan neves zarándokok jutottak el Compostelába, mint Assisi Szent Ferenc. Az útvonal se változott azóta, a zarándokszállások, a fogadók ugyanazon a helyen kínálják korlátozott kényelmüket a végéig elcsigázott vándoroknak, mint évszázadokkal ezelőtt.

A könyv hőse egy közkedvelt s mint kiderült, egyáltalán nem veszélytelen turisztikai látványosság, program, egy bikafuttatás szerencsés kimenetelű áldozata. Az utcákon rohanó, felbőszült

bikák kis híján agyontapossák a fiatal embert, ám a kórházban sikerül felépülnie. Egy ismeretlen lánynak a balesetet megelőző napon megfogadja, hogy útitársául szegődik a zarándokúton. Felépülése után, a lánynak tett ígéretet is szem előtt tartva, most már belső indíttatásra is, vállalkozik az út megtételére. Iszákjában három könyv: a Biblia, Aquinói Szent Tamás egy munkája, és a nagy misztikusnak, Avilai Szent Teréznek *Belső várkastély* című könyve.

El is kunk erre a zarándokútra Szent Teréz munkája, mert a véget érni nem akaró menetelés nemcsak a sárga vonallal jelzett zarándokösvényen, de

bent, a lélek kiismerhetlenebb szerpentinjén is egyidejűleg folytatódik. S mint a középkori zarándokoknál, a felfokozott idegállapot itt is megtalálja a maga vízióit. A könyv hőse a fáradtságtól agyongyötörten víziókat lát: kikapintható közelségben jelenik meg előtte az ördög, a boszorkány, az ártó gonosz.

Hogy a regény egy kicsit emlékeztessen az útikönyv műfajára is, ott van Alonso atya, a több száz évvel ezelőtt élt szerzetes, aki néha kérétenül is megjegyzéseket fűz a látottakhoz, hosszasan ismerteti egy-egy híres műemlék templom történetét, fontosságát, aki mindvégig és mindenkor készen áll a beszélgetőpartnere a könyv irdatlan magányban gyalogoló hőseinek.

Tanúi vagyunk annak, miként rendeződik át a zarándoklat során a történet szereplőjének a valóság, mint szo-

rul fokozatosan háttérbe minden, ami talmi, miként formálja-alakítja gondolkodását egy egészen új, mélyen emberi szemléletmód.

Tolvaly Ferenc könyve azért jelentős s a maga műfajában egyedülálló olvasmány, mert arra figyelmeztet: te is bármikor részese lehetsz ennek a nagy és nemes kalandnak. Az útra ráléphetsz és azon végig is kell menned. S mire fáradtan, kimerülten megérkeztél oda, ahova tartottál, utad végső állomására, már nem az az ember vagy, mint aki voltál. Már nem akarsz a kezdethez visszakerülni, mert mindent a vég, a letisztulás felől ítélsz meg, egy magasabb, fölöttünk álló erkölcs jegyében. Legyen minél több olvasója az El Caminónak!

Gy. Szabó András

(Kortárs Kiadó, Budapest 2005)

Feladvány

Hol, melyik országban vezet az El Camino?

Kérjük, megfejtésüket legkésőbb március 10-ig nyílt levelezőlapra, képeslapra vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolny Stál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki, amelyeket a Lilium Aurum Kiadó ajánlott fel.

A decemberi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik úgy tudják, hogy templomaink tornyán a csillag arra a csillagra emlékeztet, amely a napkeleti bölcseket elvezette Jézushoz Betlehembe.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Lilium Aurum Kiadó jóvoltából – könyvjuttalomban. **Bencsik István** (Kassa) dr. Kiss László *Orvostörténeti helynevek a Felvidéken* című kislexikonát, **Kacz Péter** (Marcelháza) Csáky Károly *Irodalmi kapcsolatok II.* című tanulmánykötetét, **özv. Kalász Árpádné** (Bés) pedig Tóth Elemér *Hol laknak a sünik?* című könyvét kapja. Nyreményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Múlik az idő, telnek az esztendők, az ember megöregszik, elgyengül, beteges lesz, szembe kell néznie a halállal. Mi volt életének az értelme? Volt egyáltalán értelme? Talán nincs is olyan ember, akiben ez a kérdés nem merült volna fel: Mi az élet célja, értelme? Nem mindenki talál rá feleletet, pedig kínzóvá válhat a kérdés felelet nélkül.

Nyilván nem azért élünk, hogy együnk-igünk, dolgozzunk, szórakozzunk, hogy eltöltsük valahogy életünket ezen a földön. Mindennap vigyünk véghez legalább egy jó cselekedetet! Kitűzhet az ember önmaga elé ilyesmit (nem a saját megnyugtatóra, hanem, hogy másokon segítsen), de azért ez sem az élet célja. Akkor tehát mi? Nem könnyű a felelet rá.

Én a magam számára megtaláltam a választ, de nem hiszem, hogy ez mindenkinek kielégít. Tudom, nem könnyű, de az élet célja az, hogy odataláljunk Istenhez,

Az élet értelméről

hogy Őt megismerjük. Aki odatalált Istenhez, annak értelmet nyert az élete, kibontakoznak a benne rejlő talentumok, képességek, és rátalál önmagára is. Nemcsak azt keresi, ami neki szerez örömet, hanem segíteni, szolgálni és szeretni akar másokat.

Istennél békességet talált! Ez nem üres szólam, hanem valami kimondhatatlan megnyugvás, hogy nincs több feszültség, ellenséges viszony az ember és Isten között. Életét önként és szívesen alárendeli akaratának. Isten Szentlelke által szeretne az Úr Jézushoz hasonlóvá lenni. Olyan szelíddé válni, mint Ő, akiben sohasem volt harag. Aki tehát követni akarja Őt, hozzá hasonlóan szeretne alázkodni. Mivel Jézus nem parancsolgatott, hanem szolgált másokat, az Őt követő ember is szeretne önfeláldozó módon segíteni másokon. Szeretne olyan tiszta

lenni, hogy ne legyen semmi rejtegetni- valója, hogy az ő élete is átlátható legyen, mint az Úré volt.

Ha az ember meglátja végre, hogy mindene, amije van, nem az övé, hanem Istentől kapta, akkor megtalálta a titok nyitját: Isten mindezt azért adta, hogy örömet szerezzen neki, ő pedig örömet szerezzen vele másoknak.

Aki odatalált Istenhez, az nem fecsérli az idejét haszontalan dolgokra. De nem ismeri az unalmat sem, hiszen teljes élete van. Felismeri a lényegét, és nem nevez semmit véletlennek, hiszen tudja, mindennek célja és értelme van. Még a szenvedésnek is!

Aki odatalált Istenhez, az nem maradhat az, aki azelőtt volt. Az megváltozik. Nem csak az élete, ő maga is.

Molnárné Miklós Malvína

Éneklés az Ószövetségben

Bizonyára többekben felmerült már a kérdés, hogy hogyan zenélhettek és énekelhettek a zsidók Mózes vagy Dávid idejében. Az ószövetségi kor zenéjéről, az énekek dallamáról nem sokat tudunk, csak amennyit a Biblia elbeszélései és a költészeti művei elárulnak, illetve amennyit sejteni lehet a környező közel-keleti népek zenei hagyományáiból.

Az Ószövetségben több zenei vonatkozású ígehelyet találunk. Az *1Móz 4,21*-ben Júbálról olvashatunk: „Ő lett minden citerás és fuvolás ősatya”. Az *1Móz 4, 23–24*-ben Lámeek énekét, a *2Móz 15*-ben a vörös-tengeri éneket, a *4Móz 6, 24–26*-ban az ároni áldást találjuk; az *5Móz 32* Mózes énekét, a *Bír 5* Debóra énekét, az *1Sám 2* pedig Anna hálaénekét tartalmazza.

Azt mindenesetre tudhatjuk, hogy az énekeket különböző hangszerekkel kísérték. Megfigyelhető, hogy már abban az időben sem volt mindegy, hogy egyes énekekhez milyen hangszereket szóllaltattak meg. Például a harci énekeket trombitával, a győzelmi és hálaadó énekeket dobbal és héthúrú lanttal, a panasz-énekeket, illetve fohászokat inkább hárfával kísérték, ami az alázatot ébresztette az emberek lelkében. Az énekek tehát nemcsak a szakrális, templomi alkalmakon volt meg a helye, hanem a hétköznapi életben is.

Az sem volt mindegy, hogy milyen ritmusban szólt az ének: a győzelmi éneknél a dobos magától értetődően gyorsabb

ritmust vert, kifejezve ezzel a harcban tapasztalt erőt. Tehát a dinamika és a hang-erősség is nagy szerepet kapott. A vereség után viszont aligha akadt valaki, aki élénk ritmusú, magas hangú éneket zengedett volna.

Feltételezések szerint a ma élő arab be- duinok zenéje áll legközelebb a régi zsi- dó zenéhez, hiszen tagadhatatlan az ott élő népek kultúrája közti rokonság, amint ez a törzsi kiáltások vonatkozásá-

ban is érzékelhető. A frigyháza egyik helyről a másikkra való áthelyezése is zenei felkiáltásokkal vette kezdetét és fejeződött be, amihez feltétlenül hozzátartozik az emberi test mozgása, a tánc.

Az ünnep és az istentisztelet kezdetét jelző fúvós hangszer, a sófár funkciója leginkább a templomi harangszóhoz hasonlítható. Már Dávid korában szabályozták az istentisztelet szertartását (*1Krán 15*).

A templomi zenélést Lévi törzse tagjai, képzett és hivatásos zenészek végezték. A Talmud is tesz utalásokat arra,

hogy a napi szertartást az italáldozatnál hol a trombita hosszú, tartott hangja, vagy a cintányér és a lévíták dala kíséri. A forrás szerint a templomi zenét tizenkét férfi, énekesek és hangszerek végeztek lírák és kitharák, nádsípok és cintányérok kíséretével. Az előénekes és a kórus éneke váltogatta egymást. Ezt a tradíciót használta fel pl. Heinrich Schütz német zeneszerző is kórusműveiben: előénekes-kórus, kórus-kórus válaszolgatásánál.

A zoltárok központi helyet kaptak az istentisztelet liturgiájában. A lévíták többnyire húros hangszerekkel kísérték őket. Amikor megálltak az énekléssel, megfújták a trombitát. Valószínűleg ezt a megállást, szünetet jelzi a zoltárokban szereplő *szelah* szó. Az eredeti, héber szövegű zoltárok versbe szedett, rímelő művek. Az akkori mondatszerkezetnek megfelelően rövid sorok, egyszerű szöveg alkották az egyes verseket. (A héber nyelv ismerői még kihallhatják ezeket a rímelő metrumokat.) Ezek a rímek természetesen egyfajta ritmust diktáltak, amihez aztán csatlakozhatott a dallamszerkesztés.

A Talmud megad egy zoltársort a hét egyes napjaira: az első napra a 24. zoltárt, a másodikra a 48. zoltárt, a harmadikra a 82. zoltárt, a negyedikre a 94. zoltárt, az ötödikre a 81. zoltárt, a hatodikra a 93. zoltárt és sabbat napjára a 92. zoltárt. Bizonyos ünnepekre meghatározott zoltárokat írtak elő: a sátoros ünnepekre a grádicok énekeit (120–134. zoltár), az ünnep utolsó napjára pedig a hallél-zoltárokat (113–118. zoltár).

Süll Kinga

Dietrich Bonhoeffer, a múlt század egyik legnagyobb protestáns teológusa, 1906. február 4-én Boroszlóban (ma Wrocław) látta meg a napvilágot.

„A vég számomra az élet kezdete”

Száz éve született **DIETRICH BONHOEFFER**

Apja korának legelismertebb ideggyógyászai közé tartozott. Anyja evangélikus lelkészcsaládból származó tanítónő volt, aki maga tanította gyermekeit. 1911-ben Berlinbe költözött a család, Bonhoeffer Tübingenben kezdett teológiát tanulni. (Döntését nagyban befolyásolta, hogy az I. világháborúban elveszítette második legidősebb bátyját.) Barth Károly is tanította, 21 évesen ledoktorált, majd a barcelonai német gyülekezet lelkésze. 1929-től tanársegéd a berlini egyetemen teológiai fakultásán, ahol egy év múlva habilitált. Az egyetemről amerikai tanulmányútra küldték, ahol nagy hatással volt rá az afroamerikaiak közössége. 1931-ben visszatért a berlini egyetemre, ugyanebben az évben szentelték lelkésszé.

A hitleri hatalomátvétel kezdetétől elleanezte a nemzetiszocializmus eszméit, és bírálta a Führer-elvet. A zsidóüldözéssel szemben határozottan kiállt, hirdelve, hogy az egyháznak minden társadalmi rendszerben kötelessége az áldozatokkal jót tenni, akkor is, ha azok nem tartoznak keresztyén közösségekhez. 1933 és 1935 között két londoni német gyülekezet lelkésze volt. Hazatérése után a zingsthofti Predigerseminar oktatója, amely később Stettin mellé, Finkenwaldéba költözött, de 1937-ben betiltották az intézet működését. Bonhoeffer illegálisan 1940-ig mégis folytatta oktatói tevékenységét több hasonló intézményben. Időközben rövid látogatást tett az Egyesült Államokban, ahol elutasította a felajánlott tanszékvezetői állást, és hazatért. Hivatalosan a katonai kémelhárítás szolgálatába állt, hogy az ellenállásban mint külső kapcsolattartó aktívan részt vehessen. 1940-ben megvonják tőle a szólás jogát, majd 1941-ben írói tevékenységének szabad gyakorlásától is megfosztják. 1942-es stockholmi útján az ellenállás titkos dokumentumokat juttatott el Bonhoeffer közvetítésével az angol kormányhoz többek között azzal a kéréssel, hogy a háború után tegyenek különbséget a németek és a nácik között.

1943 januárjában eljegyezte a tizennyolc éves Maria von Wedemeyert. Márciusban sikertelen merényletet követtek el Hitler ellen, aminek következtében április 5-én letartóztatták. Bizonyítékok hiányában szeptemberben kiengedték. 1944 júliusában ismét sikertelen merényletet követtek el Hitler ellen. Az el-

lenállás dossziéit megtalálták, Bonhoefferrel kapcsolatban is terhelő bizonyítékokat tartalmaztak. Menekült volna, de a Gestapo október 8-án elfogta. A börtönből több levelet, verset írt családjának, ismerőseinek; karácsonykor imádsága körbejárta a cellákat. Ezen versei közül az egyik legismertebb az *Áldó hatalmak oltalmába rejtve* című (több magyar fordításban is fellelhető), melyet édesanyja 70. születésnapjára 1944 karácsonyán küldött családjának. Utolsó levelét 1945. január 17-én szüleinek írta. Február 7-én szállították a tegeli (Berlin városrésze) börtönből a buchenwaldi, majd április 8-án a flossenbürgi koncentrációs táborba. Brit rabtársától e szavakkal búcsúzott: „A vég számomra az élet kezdete.”

Gyorsított eljárás keretében halálra ítélték. Az elítéltek megalázásának fokozására a kivégzés előtt meztelenre vetkőztették. A tábori lelkész későbbi be-

számolója szerint Bonhoeffer teljesen nyugodt volt, elbúcsúzott fogolytársaitól, majd röviden imádkozott. 1945. április 9-én virradatkor kötél általi halált halt. Ugyanezen a napon a család három másik tagját is kivégezték. Halálos ítéletét csak az 1990-es években érvénytelenítették.

Bonhoeffer életművében fontos helyet foglal el az *Etika*. Benne kifejtette, hogy a keresztyén embernek Jézus iránti hűségéből adódóan vállalnia kell bizonyos esetekben a bünt. A keresztyén kerülhet olyan helyzetbe, hogy a szeretet és az igazságosság parancsának engedelmeskedve a parancsolatokat megszegni, hazudni, csalni, lopni, sőt ölni kényszerül. Bonhoeffer ellenállása individuális döntésének eredménye volt egy olyan időszakban, amikor az egyház gyenge volt ahhoz, hogy képes legyen az ellenállásra és a példamutatásra. Ugyanazok az egyházi vezetők, akik korábban a Harmadik Birodalmat is kiszolgálták, különbséget

tettek mártír és mártír között aszerint, hogy ellenállásuk politikai indíttatású volt-e vagy sem. Megítélésük szerint Bonhoeffer a „rossz” mártírok közé tartozott. Érdekes módon kezdetben néhány lelkész tiltakozott is az ellen, hogy utcákat nevezzenek el róla, mert szerintük nem hitéért, hanem politikai állásfoglalásáért lett mártírrá.

Börtönleveleiben és jegyzeteiben a jövő keresztyénségének kérdésével foglalkozik. A jegyzeteiben egy tanulmánytervezet rövid vázlatát írja le, hadd álljon itt néhány gondolat belőle:

Megfogalmazza, hogy milyen is lenne a keresztyénség abban az időben, amikor semmilyen vallás nem lenne. A keresztyénség ugyanis nem más, mint egy konkrét személlyel való találkozás: Jézussal. A vallástalan keresztyénség az a hit, amely nem a tarthatatlan és hitelatlenné vált természetes emberi vallásoságon alapszik, hanem Isten Krisztusban adott önkijelentésén. A kultúrára vagy a vallásra immár nem lehet hivatkozni, hiszen ezeknek az új szekuláris világ számára nincs jelentőségük, és elkerülhetetlenül torz istenértelmezéshez vezetnek. A megfeszített Krisztusban láthatóvá lett istenmodell azonban a modern világban is megfelelő istenképet kínál számunkra – egy olyan Istent, aki hagyta, hogy kiszorítsák a világból és keresztre feszítsék.

Az ember nem rendelkezik hitével, ezért nem tudja megmondani, mit hisz. Mit hiszünk hát? Az egyház csak akkor egyház, ha másokért van. Az új kezdethez meg kell szabadulnia minden tulajdonától és elajándékoznia a szükségét szenvedőknek. A lelkészeknek kizárólag a gyülekezetek önkéntes adományaiból kell élniük, vagy világi foglalkozást gyakorolniuk. Az egyháznak részt kell vennie a világi feladatokban – nem uralkodva, hanem segítve és szolgálva. Meg kell mondania bármely foglalkozású embernek, mi a Krisztussal való élet, mit jelent másokért itt lenni. Mértékről, valóságosságról, bizalomról, hűségről, állhatatosságról, türelemről, nevelésről, alázatról, igényességről, szerénységről kell beszélnie. Az emberi példakép jelentőségét (amely Jézus emberségében gyökerezik és Pálnál oly fontos) nem becsülheti le; nem fogalmak, hanem példamutatás által lesz szavának lenyomata és ereje.

Vincze Árpád

Sedivi László lelképásztorról, akinek teste a nyitrai temetőben porlad, már akkor tudtam, amikor nagy tetteről, melyben emberi és papi küldetése kiteljesült s az üdvözülésre méltó lett, sejtelmem sem volt. 1986 őszén a Dunántúli Református Egyházkerület levéltárában, Pápán kutattam, s kijegyeztem magamnak a Hodosban, valamint Diósförge- és Benkepatonyban szolgáló lelkészek önéletrajzát.

Ezeket az autográf szövegeket egy vaskos füzet, a Superintendentialis Matricula... őrzi. Az anyakönyvben Az 1897. szeptember 25 s következő napjain Pápán tartott egyházkerületi közgyűlés alkalmával felavatott lelkészek rövid életrajza szakasz címe alatt, 15-ös sorszámmal az alábbi, sebtében odavetett szöveg olvasható: „Sedivi László. Születtem 1870 november 11-én Szent Endrén, pest megyében; Szüleim: néh. Sedivi János lelkész tanító és Baranyay Angyeli. Elemi iskoláimat a szülői háznál, középiskoláimat I-II-ik oszt. a Váczi Kegyesrendű a III-VIII osztályokat a kecskeméti ref. főgymnasiumban végeztem. A theol. tanfolyamot (I-II) Pesten, a (III-IV) Pápán hallgattam, mint III éves theologus Nagy Kőrösön tanítóképesítő vizsgát is tettem. IV évről papoló káplánul alkalmaztak Kamocsán, 1894-ben I, 1895-ben a II. lelk. képesítő vizsgálatot tettem le. Mint exmittált s. lelkész működtem Komárom Szt Péteren. Mint helyettes lelkész Negyeden, mint lelkész tanító Förgé Diós Patonyban. 1896 évi Deczember havában a Nyitra városban és környékén elszórva élő reformált hívekből alakult missziói egyház lelkészének hívott el, minek folytán 1897 évi febr. hó 14-én tartott Imaház felavatási ünnepély alkalmával hivatalomba beiktatva lettem; s az óta az idegen helyütt hazafiatlan nemzetiségtől lakott nagy területen keresem fel egyházunk szét szórt csoportjait örömmel győződve meg hogy a **tetemek** még élnek s a XVII század üldözései között elenyészett, de most újra megelevenedett egyházzal ők is megújulnak, azt mint féltett kincsüket anyagi erejükön felül, nagy áldozattal pártfogolják s gyarapítják. A folyó év Jul. Aug. havában személyes könyörödományt (!) gyűjtést eszközöltem Komárom, Fehér, Tolna, Veszprém és Pest megyékben az imaház vételárának lefizetésére, mit ha az Úr éltet s nekem

erőt, híveinknek továbbra is ad buzgóságot szíveikbe: rövid idő alatt el is érünk, mert ha öntözünk és plántálunk, az Úr előmenetelt bizonyonnyal ad.”

E szöveg és Sedivi rövid diósförgepatonyi lelkész tanítói szolgálatának ismeretében olvastam el Motesíky Árpád beszámolóját a nyitrai református gyülekezet múltjáról és jelenlegi állapotáról a Sedivi László tragédiáját fölillantó mondatokkal a Hét egyik számában. Gyors válaszomban közzétettem a mártír prédikátor önéletrajzát, amelyre Motesíky újabb, részletesebb visszatekintéssel válaszolt. Ekkor gondoltam, hogy a zsidókat mentő lelkész ügyének nyoma kell legyen a Tiso-féle Szlovák Köztársaság rendőri aktáiban, s keresni kezdtem őket. Dr. Varga Sándor, aki akkor a Szlovák Központi Levéltár (a mai Szlovák Nemzeti Levéltár) dolgozója volt, rövid idő múlva behívott, s kezembe adta az első Szlovák Köztársaság Állambiztonsági Központjának Sedivi-dossziéját. Az 52 lapos aktacso-móból tisztán kirajzolódik a lelkész tragédiájának néhány felvonása.

Letartóztatását a szlovákiai németek Grenzbote című lapjának 1942. augusztus 12-i száma készítette elő; a cikk kivágását a dossziében találjuk. Az akta a Gardista 1942. augusztus 28-i számának tudósítását is őrzi, amely (magyar fordításban) Šedivý lelkész a zsidók segítségével el akarja Nyitrát magyarosítani fő- és Pár nap alatt 717 zsidóból csinált magyar kálvinistát alcímmel jelent meg. A cikkben ez áll: „A nyitrai kálvinista Šedivý lelkész többször volt figyelmeztetve, hogy teljes határozottsággal fel fog kelleni lépni ellene, ha nem hagy fel a zsidók tömeges megkeresztelésével. Most érkezett egy hivatalos jelentés a nyitrai járási hivatalból, miszerint a kálvinista Šedivý lelkész minden vallási előkészítés nélkül tömegesen megkeresztelt tisztán a nyereség miatt 717 zsidót. A zsidók keresztelésének ez a módja lejáratja a keresztelés szentségét. Mivel a kálvinista Šedivý lelkész említett tevékenységének folytatása Nyitrán állandóan növekvő felháborodást vált ki és rossz következményekkel fenyeget, aminek esetleg áldozatául eshet Šedivý lelkész, Nyitráról ki lett tiltva és védelem alá lett helyezve.

Ebből a rendőri jelentésből megtudtuk, hogy a kálvinista Šedivý lelkész

Sedivi László nyitrai

cseh származású, de magyar nemzeti-ségűnek vallja magát. Šedivýről már gyakran írtak az újságok, a hivatalok többször figyelmeztették, de minden figyelmeztetés hiába volt. Šedivý lelkész a zsidók megkereszteléséből gyorsan és könnyen meg akart gazdagodni, nem szégyellte a vallási szertartásokat közönséges üzletelésre használni. Érdekes, hogy a megkeresztelt zsidók rögtön a magyar nemzeti közösség tagjának lettek bejelentve, merthogy állítólag a kálvinista egyház az magyar egyház. Az egész, a kálvinista lelkész által végzett zsidókeresztelésnek nagyon pikáns háttere is van, mégpedig az a próbálkozás, hogy bizonyítékokat próbálnak fabrikálni arra, hogy Nyitrán szaporodik a magyarok száma. Pár nap alatt állítólag 717 magyarral lett ott több, ezzel Šedivý érdemeket szerez Nyitra elmagyarosításában. Most jogos aggodalmaink lehetnek, hogy Šedivý úrból nálunk magyar mártírt fog-nak csinálni, mint ahogy magyar mártírnak jelentették ki a zólyomi Puškás lelkészt, aki a maga idejében nagyban keresztelte a zsidókat (pl. Zsolnán egy nap alatt néhány százat is megkeresztelt); amikor ez a Puškás lelkész Illavára került a vallással való visszaélés miatt, egy bizonyos politikai szervezet mártíromságot csinált ebből, és bizonyította, hogy nálunk a magyarok üldözve vannak. Reméljük, hogy Šedivý lelkész úrral ilyen komédiát nem fog-nak csinálni.”

Sedivét 1942. augusztus 27-én tartóztatták le, s a Gardista fent idézett cikke másnap jelent meg róla. A várbörtön aznap kelt jelentése szerint Sedivi állományba került. Közlik továbbá, hogy a lelkészt Čapčík főtörzsőrmester fogta el, és dr. Greguš tartóztatta le. A motozást a kulcsár végezte a fogda őreinek jelenlétében. Beszél a lelkész magyarul, szlovákul és németül, jelentik róla, továbbá azt, hogy szemüveges, bajszos, ősz, fogso-ra hiányos, szeme szürke, orra rendes. A jelentés alján tintaceruzás tómondat: „Krstil Židov” (vagyis: zsidókat keresztelt).

Ezt az aktust azonban egy többéves titkos hatósági levelezés, majd rendőri megfigyelés vezette be, és egy hónapig tartó dráma követte.

lelkész mártíriumáról

A történet 1939 júliusában kezdődött. Az Országos Hivatal (Krajninský úrad) jelentést kapott Sedivi Lászlóról, mely szerint ez a chrudimi (!) illetőségű nyitrai református lelkész szlovákellenes szellemben él. A belügyminisztérium utasította a nyitrai államrendőri (állambiztonsági) hivatalt, hogy indítson vizsgálatot, s ha a jelentés igazolódik, a lelkészt azonnali hatállyal toloncolják ki a városból. Nyitra nem válaszolt, ezért a belügy az utasítást tíz napon belüli válaszadás kötelezettségével megismételte. Közben azonban augusztus 2-án a helyi állambiztonsági válasz is papírra került: eszerint a lelkészt nem toloncolhatják ki, mert nyitrai illetőségű személy 1925. szeptember 9-től. Meggyőződéses magyarként ismerik, de politikai közszereplést mindeddig nem vállalt, sem olyan politikai megnyilatkozásnak nem találták nyomát, amely államellenes buzgalmát bizonyítaná. Mindazonáltal az államrendőrség nyilvántartásba vette, s mihelyt a lelkész aktivizálódik, jelenteni fogják. Nyitra figyeltetni kezdte a lelkészcsaládot.

A szlovák sajtó többször is foglalkozott Sedivivel. Az 1942-es hatósági hajszát a Grenzboten már említett följelentésszerű, valószínűleg annak is szánt augusztus 12-i támadása indította el. Öt nap múlva a nyitrai járási hivatal telefonon kérte a helyi csendőrségtől a Sedivi által kikeresztelt zsidók névjegyzékét, s további tíz nap múlva a lelkészt letartóztatták és Illavára internálták.

Szeptember 2-án a lelkészt az államrendőrség pozsonyi központjába szállították, s 15-én sor került részletes kihallgatására; erről egy háromoldalas jegyzőkönyv született. A rendőrt a megkeresztelték száma, illetősége, a stóla összege és rendeltetése, valamint a szertartások helyszíne érdekelte, s a lelkész elmondta, hogy a tömeges mentés márciusban folyt, s a pozsonyiakat helyettesítő minőségében keresztelte, amikor a fővárosi lelkész tuberkulózisát gyógyíttatta a Tátrában. Akkor még legálisan keresztelt, az előírt s az önként megajánlott stólát pedig Acsay Lajos gondnok révén a gyülekezet számlájára, egyházi célokra bankba tette. Ebből vették egyebek közt a temp-

lom harmóniumát és a harangot. Sok szegény folya-
modót ingyen keresztelt meg. „Egyáltalán nem tudatosítottam, hogy tömeges zsidókereszteléssel a nyitraiak közfelháborodását hívom ki, már csak azért sem, mert a római katolikus plébánián is kereszteltek zsidókat.” Pozsonyból szeptember 21-én vitték vissza Illavára, ahol Fábry Zoltán is raboskodott két ízben.

Ezalatt a háttérben lázasan folyt a nyomozás, s a belügyi szervek intézkedtek. Szeptember 7-én a nyitrai csendőrpáncsnok fölküldi a reformátussá lett zsidók jegyzékét Pozsonyba, s szabadkozik, hogy a lelkész nem jegyzett be minden személyt, továbbá írja, hogy 1942. augusztus 18-ig 717 zsidót fogadott egyházába, ám azóta is folytonosan keresztel. Október 12-én a lelkész hitvese levélben kéri, hogy férjét Illaván meglátogathassa. Ugyanakkor a miniszterelnököt is levélben keresi meg, s könyörög, hasson oda a belügynél, hogy bocsássák a férjét szabadon. November 12-én engedélyezték az aszszony illavai látogatását, feltételekkel. November 19-én el is megy, s az aszszony már másnap, Nyitráról táviratozik a Szlovák Köztársaság Állambiztonsági Központja František Beňuška nevű igazgatójának, s könyörög férje szabadon bocsátásáért. „Az Úr Jézus

Olajfestmény Sedivi Lászlóról

Krisztus nevében alázatosan kérem, könyörüljön meg 72 éves férjemen, Sedivi Lászlón, akit tegnap meglátogattunk Illaván,; nagyon gyenge és beteg, nehogy elpusztuljon ott, kérem mihamarabb kiszabadítani. Sedivi Jolán.” November 25-én a lelkészt egy kötelezvény ellenében, feltételeken hazaengedték.

Sedivi letartóztatása előtt már hónapok óta zajlott a szlovákiai zsidók elszállítása és gyilkolása. Az első transzportot a poprádi táborból március 26-án indult el 999 leánnyal, majd szerelvény szerelvény után zakatolt Auschwitz és Lublin felé. 1942 áprilisától, hogy Eichmann családokat is hajlandó volt átvenni, öregek, betegek és csecsemők transzportjai kigyóztak Nagyszombatból, Tapolcsányból, Nyitráról és környékéről ugyanazokra a helyekre.

Mivel a magyar kormányzat a német megszállásig nem tört a zsidók életére, ezrek menekültek át Magyarországra, főleg azután, hogy áprilisban terjedni kezdtek a borzasztó hírek az auschwitzi és más táborok titkairól azok révén, akiknek sikerült megszökniük és hazabujdosniuk. Tiso elnök is megkapta vallomásaik kivonatát. Májusban újabb szökevények érkeztek újabb hírekkel, s a szlovákiai zsidók Magyarországra menekítése nem utolsósorban Esterházy gróf és a lelkészek segítségével tovább folyt. Tiso a befutó jelentések ellenére sem tett semmit a zsidók megmentéséért, ellenkezőleg, 1942. augusztus 15-én, három nappal a lelkész letartóztatása előtt elmondta hírhedt holicsi beszédét, amelyben kinyilvánította, hogy a zsidók kiűzése keresztény cselekedet volt, mert az, hogy „pestisétől” megszabadítja magát, a szlovák nemzet javát szolgálja. 1942 augusztusában, amikor Sedivi drámája sűrűsödött, számba vették az országban levő szlovák zsidókat: 25 000 lélek maradt még belőlük. Gyorsan útnak indítottak három további transzportot: szeptember 13-án és 23-án, valamint október 20-án; az elsőben 300 gyermek utazott a halálba.

1942-ben 57 752, nem a vasút, hanem egy másik forrás szerint 57 837 zsidó személyt szállítottak a külföld megsemmisítő táboraiba: ez a szlovákiai zsidóság 75 százalékát jelentette. Ehhez járult még az a 697 lélek, akit 1942. október 20-án és 1943. március 31-én szállítottak Lublinba és Treblinkába: ők együtt 58 543 személy. Közülük csak 250 lélek élte meg a háború végét s a felszabadulást.

Ebben a rettenetes, sötét, gyilkos történelmi ágyazatban kell látunk a Nyitrán porladó ember, egy igaz férfi és pap, Sedivi László mártíriumát, és tisztelnünk kikezdetlen, tiszta és példamutató emlékét.

Koncsol László

Hogyan tanultam meg olvasni?

– részlet –

Egy téli estén az édesapám azt kérdezte tőlem: mit szólnék hozzá, ha iskolába adna. Drága jó édesanyám az ölébe húzott, és megcirógatta hajamat.

– De ilyen téiben nem adom ám ki szegénykémet a házból. Dehogy eresztem ki ebbe a vad időbe! Hóban elbukhatna, jégen elcsúszhatna, rossz gyerekek megkergethetnék, kutyák megszagathatnák. Ne félj, kincsem, megtanítalak én írni, olvasni!

Akárhogy fűtöttük a búbost, a szoba ablaka egész télen át ki nem engedett. S ez a befagyott ablak lett az én palatáblám, édesanyám gyűszűs ujjra rajta a palavessző.

Sokat sírtunk, sokat kacagtunk azon a télen. Néha a gonosz, makacs betűk nem akartak szót fogadni. De voltak kedves, derék, barátságos betűk, ezeket az én ügyetlen ujjaim is egyszerűre elő tudták hívni. Az O betűre mindig úgy fogok gondolni, mint áldásra nyitott szájra. Ezt kedveltem legjobban, mert ez volt a legkönnyebb. Le tudtam írni a számmal is: csak rá kellett lehelnem egész közelről az ablakra. Egyszer ugyan odafagyott az orrom hegye, de édesapám megvigasztalt, hogy marad abból elég, ha a fele lefagy is.

Egy estén ezt a szót kapartam bele a jégvirágok mezejébe:

KINCZ

Édesapám odaállt mögém a méccsel, hogy jobban lássa, min dolgozom.

– Te, az S-et megfordítva írtad – kacagott édesapám –, nézd, így kell azt írni!

Azzal a körmével egy rendes S betűt hasított az ablak jégébe.

Ha gyorsan írok, most is megesik még velem, hogy megfordítva írom az S-et. Amikor észreveszem a hibát, mindig teleszalad a szemem könnyel, és megcsókolom a szívemmel azt a ráncos, öreg kezét, amelyik e kigyóbetűt először mutatta meg nekem.

(Móra Ferenc)

Jégvirág

A hó is apró jégkristályokból áll. Szabad ég alatt sokáig nézegetheted őket nagytóval. Meglátod, milyen gyönyörű szépek.

Az ablaküvegre lerakódó fagyott párából – kristályos jégből – lesz a jégvirág.

Mire való a bölcsesség?

„Bölcsőbb volt Salamon minden embernél...” (1Kir 5,11).

Ha egy fiatal értelmes és tovább akar tanulni, egyetemre jelentkezik. Salamon király egész Izráel királya volt, nagyon bölcs volt, de nem főiskolán szerzte bölcsességét. Isten adta neki. Egész Keleten nem volt nála értelmesebb, Egyiptom bölcsseit is felülmúlta. Olyan sok bölcs gondolata volt, mint a tenger partján a homok, írja róla a Biblia. Néhány ókori tudós bölcs mondását ma is idézzük, Salamon azonban még náluk is bölcsőbb volt, és ezzel nagy tekintélyt szerzett magának a pogányok között.

De jó is az, ha valaki okos! Te is szeretnél eszes lenni? És vajon jóra használnád-e az eszed? Mert lehet rosszul is élni vele, s akkor nem válik áldássá. Gondolj csak azokra, akik a nagy eszükkel szörnyű fegyvereket találtak fel. Erre való az értelem? Te mire fordítod képességeidet? Mások megsegítésére? Vagy önző módon a magad dicsőségére? Ha mint ajándékot kezeled tudásodat s mások javát szolgálod vele, akkor áldássá válik.

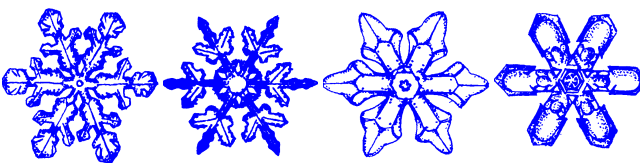
Molnárné Miklós Malvína

Hogyan lesz a vízből takaró?

A Teremtő földünk mérsékelt égövű tájain megvédi a növényvilágot és az állatokat, nehogy megfagyjanak. Tudod-e, hogyan csinálja ezt?

Ehhez hatalmas mennyiségű vizet hóvá változtat, és ezzel kedvesen betakarja, mint valami meleget tartó takaróval, a talajt. Amiképpen éjszakára te is beburkolódsz egy meleg gyapjútakaróba, úgy gondoskodik a hótakaró is arról, hogy mindaz, ami alatta van, kifelé ne adhasson le sok meleget. Elzúghat fölötte a legjegesebb vihar, lent azonban a hideg nem képes áthatolni rajta.

Noha a hó nem más, mint megfagyott víz, tehát jég, mégis olyan finom és laza szerkezetű, hogy számtalan

levegővel teli hézagot tartalmaz. Közben nem a párányi jégkristályocskák azok, amelyek a meleget visszatarthatják, hanem a köztük tárolt levegő, mivel ez igen rossz hővezető. Más meleget tartó anyagoknál – így a gyapjúnál, a vattánál, a habszivacsnál és sok egyébénél – ugyanaz a helyzet.

Rendkívül praktikus körülmény az, hogy a mennyei takarót a tavasz közeledtekor nem kell nagy ügyelbajjal eltakarítani. Ez csöndben és észrevétlenül elolvad, és megítatja a növényvilágot a mindig óhajtott nedvességgel.

(Részlet dr. Erich Hitzbleck *Tekints föl Teremtődre!* című könyvéből)

A Zsinati Elnökség a 2005. december 13-án Rimaszombatban megtartott 20. ülésén az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– Egyhangúlag jóváhagyta a Zsinati Elnökség 19. ülésének jegyzőkönyvét.

– Tudomásul vette, hogy Milen Erzsébet nem tudja vállalni a hanvai Diakóniai Központ lelkesítő feladatainak ellátását.

– Jóváhagyta, hogy a Bajor Evangélikus Egyház 2006. május 8–17. között hagyományosan Josefthalban megrendezésre kerülő konferenciáján egyházunk részéről Kis Jolán mellett Győri Matild megyercsi lelkész is részt vegyen.

– A Segélyalap alaptőkéjéből 150 000,- szlovák korona kölcsönt szavaz meg a Lénártfalai Református Egyházközség számára. A 3,5%-os kamatú kölcsönt kizárólag a lénártfalai református templom tetőszerkezetének felújítására lehet felhasználni. A kölcsön és kamata visszafizetésének határideje 2010. december 31. A kölcsön kifizetésének feltétele, hogy a gömöri egyházmegye vállaljon kezességet a kölcsön visszafizetésére.

– Az esperesi hivatalokon keresztül tájékoztatja a lelkészeket az Ökumenikus Lelkigondozói Szolgálat betöltendő állásairól. Amennyiben valamelyik lelkipásztor jelentkezni szeretne, szándékát postafordultával jelezze a Zsinati Iroda útján a Zsinati Elnökségnek.

– Felszólítja a Református Teológiai Kart, hogy összhangban a felsőoktatási törvény 34. § 1. bekezdésével, annak érdekében, hogy az egyház gyakorolhassa

A Zsinati Elnökség 20. üléséről

törvényből fakadó jogait, újra kezdje meg a már létező belső szabályzatának előírt jóváhagyási eljárását. Az eredményesség szempontjából a Zsinati Elnökség szerencsésnek tartaná egy közös bizottság létrehozását, amelynek két tagját az egyház, két tagját a kar delegálná. Megállapítja, hogy amennyiben a katechéta-képzés nem a Református Teológiai Karon fog folyni, egyházunknak nem áll módjában megadni a 200/2002-es számú rendelet által megszabott egyházi hozzájárulást a katechetikai szakot végzett hallgatóknak. Kéri a Selye János Egyetem előljáróit, hogy a szlovákiai egyetemeken a történelmi egyházak vonatkozásában honos gyakorlatot vezessék be, amely szerint a katechetikai képzés a teológiai karon folyik. Egyházunk részéről nem az egyetem életébe történő beavatkozásról van szó, hanem hitelvi kérdéssről és a leendő hitoktatók érdekében történő korrekt hozzáállásról. A Zsinati Elnökség megállapítja, hogy a 2004-es egyezségben egyértelműen ki lett kötve, hogy teológiai és egyházi szempontból megengedhetetlen, hogy az egyház leendő hitoktatóit ne a teológiai kar szakelődői oktassák.

– Megbízta Básti Péter zsinati tanácsost, hogy a komáromi raktáron levő könyvekből állítson össze közoktatási intézményeink könyvtárainak egy-egy könyvsomagot (intézményenként mind

diákoknak, mind tanároknak alkalmas könyvből három darabot), egyben gondoskodjon a könyvsomagok eljuttatásáról a közoktatási intézményekbe.

– Az esperesi hivatalokon keresztül minden lelkesítő hivatalnak megküldi a Református Világszövetség Európai Területi Egységének megújulására vonatkozó koncepciót. A Zsinati Elnökség kéri, hogy az egyházközségek február 28-ig véleményezzék a tervezett koncepciót.

– Hozzájárul ahhoz, hogy a Nagymgyeri Református Egyházközségnek kiutalt szolgálati autót Szabó András esperes-lelkész kérésére legyen átadva a Pozsonyi Református Egyházmegyének.

– Jóváhagyta egy falinaptár kiadását, amelyen rajta lesz a lekötött perselypénzek időpontja. A grafikai elrendezést a sajtóbizottságra bízta.

– A Jézus mindenki számára civil szervezet tanácsába előzetesen Kassainé Mártha Tímeát delegálja.

– Jóváhagyta, hogy egyházunk egyházzenei honlapjának www.refzene.sk legyen a címe. Süll Kinga rendelkezésére bocsátja a komáromi hivatal 29-es számú helyiségét, és felkéri őt, hogy január 31-ig dolgozza ki egyházunk egyházzenei osztályának szervezeti és működési szabályzatát. Az egyházzenei osztály vezetője lenne az országos egyházzenei igazgató.

– A 2008-ban Szlovákiában megrendendő Keresztyének találkozója helyszínének megbeszélése céljából meghívja a Szlovákiai Evangélikus Egyház elnökségét, valamint a két egyház által a szervezéssel megbízott személyeket 2006. február 9-re a komáromi hivatalba.

– Tudomásul vette, hogy a Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsa elnöksége 2005. november 9-én *A szeretet szavával a gyűlölet ellen* címmel nyilatkozatot tett közzé a gyűlölködéssel szemben.

– 300 példányban megvásárolja Liptay Lothár *A keresztyénység viszonya más vallásokhoz* című könyvét a Kalligram Kiadótól 140,- szlovák korona egységáron. A Zsinati Elnökség minden egyházmegyének eljuttatja az anyaegyházközségek parókiális könyvtárai számára szánt könyveket. Az esperesi hivatalok felelnek azért, hogy minden anyaegyházközség megvásárolja a nevezett kiadványt.

– Hozzájárul ahhoz, hogy Martina Onoferová, a pozsonyi Comenius Egyetem Evangélikus Teológiai Karának harmadéves hallgatója 2006 júniusa és szeptember között tanulmányúton vegyen részt az Amerikai Egyesült Államokban.

BÉRES Az egészséges emberért

Téli hidegben

Az idén január elején köszöntött be hozzánk az igazi tél. A hőmérő higanyszála szinte állandóan 0 fok alatt maradt. Hideg, orkánszerű szél söpört végig az országon, és a hőesés sem maradhatott el, de többnyire a kabátunk alá kúszó nyirkos, hideg, kellemetlen idő jellemző mostanában. Igazából nem tudjuk, hogyan öltözzünk.

Akármit veszünk fel, a nedves levegő mindenhol elér minket. Hiába veszünk fel meleg sapkát, sálát, áthülünk és átfázunk. Sokunk számára ennyi is elég ahhoz, hogy elkapjuk a náthát. Ilyenkor, tél vége felé a szervezetünk kevésbé ellenálló, hiszen az időjárás miatt nem vagyunk eleget a szabad levegőn, nem fogyasztunk annyi zöldséget, gyümölcsöt, mint nyáron; ezért szervezetünk vitamin- és ásványianyag-raktárai kiürülnek, immunrendszerünk legyengül. Így sokunk-

nak annyi is elég, hogy a buszmegállóban ácsorogva átfázunk, és már kész is a baj. Másnap már tüsszögünk, köhögünk.

Ebben az időszakban remek segítséget nyújthat az **ActivalMax** komplex multivitamin-, ásványianyag- és nyomelem-tabletta, amely a szervezet számára optimális mennyiségben és összetételben tartalmazza mindazokat a létfontosságú anyagokat, amelyekre szükségünk van. Az **ActivalMax** 31 aktív hatóanyaga, melyeket napi egyetlen tablettával bevételével szervezetünkbe juttathatunk, a táplálkozással együtt fedezik a napi szükségletet. Az **ActivalMax** fogyasztása hozzájárul a szervezet vitamin-, ásványianyag- és nyomelemhiányosságainak biztosításához, ezáltal a jó közérzet és teljesítmény fenntartásához, az ellenállóképeség megőrzéséhez. Így a rossz időben is biztosíthatjuk jó erőnlétünket.

Amikor a Kálvinista Szemle olvasói ezen sorokat olvassák, akkor mintegy 3000 egyházi képviselő találkozik (2006. február 14. és 23. között) a braziliai Pôrto Alegreben az Egyházak Világtanácsának (EVT) 9. nagygyűlésén, melyen egyházunkat dr. Erdélyi Géza püspök képviseli.

Az 1948-ban Amszterdamban létrejött szervezetnek ma több mint száz országból körülbelül 340 egyház a tagja, s az általuk képviselt keresztyének száma meghaladja a 400 milliót. A tagegyházak közé ortodox és protestáns (anglikán, baptista, evangélikus, metodista, református és több egyesült) egyházak tartoznak. Míg az alapításnál inkább az európai tagegyházak játszottak fontos szerepet, mára már többségben vannak az afrikai, ázsiai, karibi és latin-amerikai egyházak. Az egyházközösségeinkben évente szervezett imahétnek is az EVT a kezdeményezője.

A nyolcévente megrendezésre kerülő nagygyűlésen a résztvevők a keresztyén-

ség sokszínűségét prezentálják. A 21. század első nagygyűlésének mottója: „Istenem, (add, hogy) kegyelmedben változzon a világ”. Ez a rövid imádság magában foglal mindent, ami fontos: Istent,

az ő kegyelmét, a világot. Kifejezi, hogy a világ állandóan változik. Mi magunk is tapasztaljuk ezt a változást, amit a keresztyén ember megszentelődésnek is nevezhet. Ilyen értelemben teljesen nyilvánvalóvá válik, hogy Istentől függünk, aki változásra indít bennünket s a változó világban feladattal bíz meg.

A Pôrto Alegre-i Katolikus Pápai Egyetemen sorra kerülő nagygyűlés programja rendkívül gazdag és sokrétű. A résztvevőknek lehetőségük nyílik az is-

Pillanatképek a rimaszombati

Tompa Mihály Református Gimnázium életéből

Új igazgatóval kezdtük az iskolaévet. Iskolánk hetedik tanévét új igazgatóval kezdte 2005 szeptemberében. **Molnárné Pelle Beáta** igazgatónő megbízatásának lejáta után **Sebők Valéria** vette át az iskola irányítását, aki újrafestett folyosókkal és öltözőkkel lepte meg a diákságot a tanév kezdetén. Valika néni személyiségével teljesen áthatja az iskola légkörét. Közvetlenségével hamar elnyerte a diákok és a tantestület szeretetét.

Hagyományt teremtő alkalom. Iskolánk eseménynaptára bővült a reformáció alkalmából szervezett csendesnappal. Az evangélikus alapiskola és gimnáziumunk nyolcosztályos tagozatának párhuzamos osztályai közös játékkal, tánccal, énekléssel töltötték el a délelőttöt. Igaz ugyan, hogy a program még nem volt teljesen kiforrott, de reméljük, lesz folytatása. A reformáció alkalmából istentisztelettel zártuk a napot. Az istentisztelet keretében tettek fogadalmat új diákjaink és tanáraink, közöttük igazgatónőnk is.

Negyedikeseink ünnepeltek. Most volt az iskolánk második szalagavatója, amely a templomban istentisztelettel és a szalagok feltűzésével kezdődött. Az ige hirdető **dr. Erdélyi Géza** püspök volt. A

szalagavatói bál családias hangulatban telt, az osztályba járó tizenkét fiú és két lány jól megszerkesztett és nagy átéléssel előadott műsorát kitörő tapssal értékelték szülők és tanárok egyaránt.

Egy program, ami a javunkat szolgálja. A Comenius nemzetközi oktatási program lényege az iskolák közti együtt-

működés. Ennek keretében együttműködünk a pápai református gimnáziummal, valamint franciaországi és hollandiai testvériskoláinkkal. Az együttműködés lehetőséget ad arra, hogy megismerjük egymás oktatási rendszerét, kultúráját és nyelvét. A diákok öt munkacsoportban végzik teendőiket.

Egymás jobb megértése és megismerése érdekében iskolánkban elkezdődött

merkedésre, a közös munkára, vélemény- és tapasztalatcserére. Áhítatok és istentiszteletek erősítik a közösséget, remélhetőleg olyan légkört teremtvé, amely a résztvevők számára felejthetlenné teszi a találkozót. Egy nagy sátorban, közös áhítattal kezdődik és ott is fejeződik be majd minden nap. A liturgia sokféle tradíció szerint zajlik majd.

Az áhítat után csoportos bibliakörökre kerül sor. Lesznek ökumenikus beszélgetések olyan témákról, hogy milyen az egyház mai élete és biztonságtevése a változó világ vallási, társadalmi, kulturális, ökumenikus, politikai közegében; AIDS; rasszizmus; misszió és evangélicizáció; információtechnológia és bioetika.

A program középpontjában a plenáris ülések lesznek a következő témákkal: gazdasági igazságosság, a keresztyén identitás a pluralista világban, az egyház egysége, az ökumené jövője és a fiatalok küzdelme az erőszak ellen. A résztvevők értékelik majd az előző nagygyűlés óta eltelt időszakot, meghatározzák az elkövetkező évek prioritásait és megfogalmazzák a nagygyűlés üzenetét.

Vince Árpád

a francia nyelv tanterven kívüli oktatása. Az elmúlt év októberében a programban résztvevő diákok és tanáraik Rimaszombatban és Pápán találkoztak. Idén áprilisban Hollandiába készülünk, itt kerül sor a következő összejövetelre.

Irány Németország. Iskolánk német nyelvet tanuló diákjai ismereteik és nyelvtudásuk bővítése érdekében februárban a Dortmund melletti Kamenbe utaznak tanáraik vezetésével. A tíznapos tanulmányút során tanítási órákat látogatnak meg a helyi gimnáziumban, kirándulnak a környék nevezetes helyeire, megismerkednek a német családok és diákok hétköznapijaival. Bízunk benne, hogy ez a találkozás kezdete lesz egy eredményes és sikeres testvériskolai kapcsolatnak.

Diákönkormányzat – értünk. Három éve működik a diákönkormányzatunk. Eredményeink szépek: hetente van filmklub, megjelenik az iskolaújságunk, és diákbált is rendszeresen szervezünk. Ebben a tanévben lett egy berendezett helyiségünk is. A szülői szövetség karácsonyra számítógépasztallal, az iskola számítógéppel jutalmazta eddigi munkánkat. A diáknap keretében megalapítottuk a Rákóczi Szövetség iskolai alapszervezetét, s ez alkalomból meglátogatt bennünket **Halzl József**, a szövetség elnöke.

Mindenkit bátorítunk, látogassa meg iskolánk honlapját: www.tmrj.szm.sk!

Sok helyütt már hagyománya van, 2005. október 30-án Újlóton viszont először tartottunk konfirmációs megemlékezést. Ez az alkalom nem csak szép, de azt hiszem, fontos is volt.

Az alkalom istentisztelettel kezdődött, amit a gyülekezet lelkésze tartott. A jelenések könyvéből szolt az Ige üzenete: „Légy hív mindhalálig, és néked adom az életnek koronáját” (Jel 2,10). Szolt az Ige, szolt rajta keresztül a bátorítás, hogy az Úr tudja a mi dolgainkat, tudja a mi fáradságunkat, türeseinkeket. De ugyanakkor szolt a figyelmeztetés is, hogy az első szeretetet, a hitünk igazi lángját el ne hagyjuk.

A prédikációt annak a fogadalomnak az ismételt letétele követte, ami az ünnepeltek szájából ötven (esetenként több mint ötven) éve hangzott el először, ugyanis az 1950–1955 között konfirmált egyháztagjainkat vettük számba ezen az ünnepségen. Név szerint: Gyén Margit, Korpás Etel, Máté Irma, Máté Jolán, Sallai Béla, Gyén Zsigmond, Máté Béla, Sallai Margit, Gyén Zsuzsanna,

Papp Irén, Korpás Erzsébet Viola, Sallai Ilona Irma, Korpás Sándor,

meghívottak közül heten már nem jelenhettek meg ezen az alkalmon.

Korpás Erzsébet, Címer András, Sallai Géza, Korpás Zsigmond, Soós Béla, Máté Géza, Sallai Erzsébet, Pál Zsuzsanna, Korpás Éva, Horváth Irén, Korpás Pál, Korpás Ferenc, Korpás Ernő, Korpás Ilona, Korpás Jolán, Harcsa Margit és Gyén Irén. Sajnos a

A fogadalomtételt az emléklap kiosztása, majd a gyülekezet lelkes ifjúságának a műsora követte. Az áldott alkalmat az ünnepeltek részéről Korpás Pál köszönő szavai zárták. Az Úr adjon erőt, hitet, kitartást a jubilánsoknak és

nekünk is, hogy ahhoz, amit egyszer megfogadtunk, hűségesek tudjunk maradni az utolsó percig.

„Mert jó az Úr, örökkévaló az ő kegyelme, és nemzedékről nemzedékre való az ő hűsége!” (Zsolt 100,5).

Szénási Réka

Nyitra

Emléknep az irgalmasság jegyében

Nagy nap volt a nyitrai református gyülekezet életében 2005. november 20-a, amikor megemlékeztünk a gyülekezet első lelkipásztoráról, **Sedivi Lászlóról** (1896–1943), aki nemcsak gyülekezetet szervezett, templomot és parókiát épített válságos időben, hanem zsidókat mentett a biztos haláltól, mert aki közülük áttérésre jelentkezett, rövid tanítás után megkeresztelte; ezért a tettéért elhurcolták.

Az ünnepségen részt vett **dr. Erdélyi Géza** püspök és **Koncsol László** főgondnok is. A megjelenteket **Gaál Tibor** gondnok köszöntötte. A nyitó istentiszteleten Erdélyi Géza szolgált, majd tudományos tanácskozássra került sor, ahol a lelkésszel kapcsolatban szó esett a holokausztról, a háború alatt folyt népiirtásról. Kiemelkedő volt Koncsol László dokumentumokkal alátámasztott előadása Sedivi László életútjáról. Az előadás után a jelenlevők a temetőbe mentek,

ahol jelen sorok írója hirdette az igét a *Zsid 13,7* alapján. Rámutatott arra, hogy Sedivi László hitt Isten irgalmában, s ő maga is irgalmasságot gyakorolt, amikor honfitársainkat próbálta menteni még élete veszélyeztetésével is. Illaván és Lipótvártort a börtönben véresre verték, s a

raboskodása alatt szerzett betegségébe belehalt. Az igeszolgálat üzenete az volt, hogy legyünk mi is az ígére figyelve irgalmasok. Így lesz emlékünknél áldott.

Az emlékezők megkoszorúzták az életével is bizonyosságot tevő lelkipásztor megújított síremlékét. A meghívottak közös ebéden vettek részt, majd megtekintették a zsidó múzeumot. Emlékezzünk előljáróinkra, és kövessük hitüket!

Berez István

Budapest

MRV SZ-elnökségi ülés

2005. december 5-én Budapesten ülésezett a Magyar Református Világszövetség elnöksége. Az ülés egyetlen napirendi pontja az V. Magyar Református Világtalálkozó volt. **Tőkés László** püspök-elnök előterjesztésében elmondta, hogy mivel a Magyarországi Református Egyház vezetősége részéről továbbra sem mutatkozott semmi hajlandóság a két világszervezetünkkel (MRV SZ és MRETZS) való egyetértésre, októberben Miskolcon a rendkívüli elnökségi ülésen az a határozat született, hogy a Világtalálkozót el kell halasztani egy évvel, azaz 2007-re. Ezt indokolja az a tény is, hogy a magyar kormány nem hajlandó az MRV SZ-nek anyagi támogatást nyújtani a Világtalálkozó megrendezéséhez. A december 5-i ülés résztvevői is egyetértettek a találkozó elhalasztásával. A Magyarországi Református Egyház sajnos továbbra sem hajlandó tárgyalni az ügyről. A kerületi és egyházmegyei szinten tartandó 2006. évi rendezvényeket az MRV SZ nem tekinti a Világtalálkozó rendezvényeinek.

Döntés született arról, hogy minden egyházkerületnek rövid időn belül megküldik a Tőkés László által írt, a Világtalálkozóval kapcsolatos határozatot.

Bo

Rimaszombat Lelkészbeiktatás, hálaadás

Ünnepi alkalomra, Kovácsné Tímár Ildikó lelkipásztor beiktatására és hálaadásra gyűlt egybe a rimaszombati gyülekezet advent első vasárnapján, 2005. november 27-én a református templomban.

„Ím, békjöttünk, nagy örömben Felsőges Isten” – énekelte a gyülekezet, majd Miklós István esperes köszöntése és igeolvasása következett. A beiktatási ige hirdetést dr. Erdélyi Géza püspök végezte a Zsolt 119,33–35 alapján: „Taníts meg Uram a Te rendeléseidnek útjára, hogy megőrizsem azt mindvégig” – hangzott az Ige. Ezt követően megtörtént a beiktatás, majd a templom kulcsának és a gyülekezet pecsétjének az átadása.

Kovácsné Tímár Ildikót, a beiktatott lelkipásztornőt, aki már több mint hét éve szolgál a rimaszombati gyülekezetben, elsőként Bán Zoltán mérnök gondnok köszöntötte. Ezután Mács Zoltán tiszteletbeli gondnok és Ádám Gábor presbiter a lelkipásztornő vállára helyezte a gyülekezet ajándékát, a lelkipásztori palástot, annak bizonyosságául, hogy a gyülekezet nagy szeretettel fogadta a fiatal lelkipásztort.

A beiktatott lelkész nő igehirdetésének alapigéje a vezérfonalunk szerinti aznapi

ige, a Róma 13,8–10 volt: „Senkinek se tartozzatok semmivel, csak azzal, hogy egymást szeressétek; mert aki a másikat szereti, betöltötte a törvényt.” Kovácsné Tímár Ildikó beszédében szép csokorba foglalta össze a szeretet üzenetét: szeretni Istent és köszönetet mondani neki mindenért, szeretni gyülekezetünket és szívvel-lélekkel azon munkálkodni, hogy épüljön, gyarapodjon, hogy égő mécsesként világítsa a világban. Szeretni népünket, nemzetünket és féltve őrizve értékelni mindazt, amit őseink értéként ránk hagytak... Ez és ilyen a mi lelkipásztornónk fő hitbeni erőforrása – a szeretet! Minden igehirdetése kezdetén így szólítja meg az egybegyűlt híveket: „Szeretett Gyülekezet!”

A köszöntések során először dr. Erdélyi Géza püspök, aki egyben közvetlen szolgatárs Rimaszombatban, mondott biztató szavakat a lelkipásztornőnek, hogy megtanulva az Úr rendeléseit és megtartva azt, szeretetben vezesse a nyáját. Ezután Miklós István esperes köszöntése következett, aki az egyházmegye lelkipásztorainak köszöntését is tolmácsolta.

Az iskolatársak és barátok nevében Barnóczky Anita, a Tiszáninneni Református Egyházkerület missziós lelkésze köszöntött, majd a szülőfalu, a nagy-

dai gyülekezet köszöntését Szabó Krisztián lelkipásztor adta át. A rimaszombati evangélikus gyülekezet részéről Moncol Zsuzsanna és Liszák Viktória fejezték ki jókívánásaikat. A köszöntések sorát Bán Zoltán mérnök zárta.

Az ünnepi istentisztelet további részében dr. Erdélyi Géza püspök Isten kegyelméért adott hálát, aki megáldott bennünket és lehetőséget adott rá, hogy teljes egészében feljújtsuk templomunk belső terét. Köszönetét fejezte ki a templomukat szerető református híveknek és mindazoknak, akik adományaikkal és szorgalmas munkájukkal segítették ezt a hatalmas felújítást. Elmondta továbbá, hogy a rimaszombati gyülekezet temploma iránti hűsége példaképpül szolgált már a múltban is és amint nyilvánvaló, a jelenben is.

Az ünnepi istentisztelet méltó része volt a rimaszombati Kwartett előadása Lévay Tibor karnagy vezetésével. Az istentisztelet befejeztével szeretetvendégség volt. Hálásan köszönjük Urunknak, hogy megsegített, megáldott, hogy velünk volt. Maradjon velünk továbbra is gondviselő szeretete és kegyelme! Egyedül Tied a dicsőség, mindörökké!

Ádám Gábor

Nagysalló Aranyvasárnap az ige körül

A Barsi Református Egyházmegye diakóniai bizottsága szervezésében 2005. december 18-án, advent negyedik vasárnapján a nagysallói missziós központban szeretetteljes légkörben az ige köré gyűlhettünk.

Meghallgattuk Cséplő Veronika, Komáromban szolgáló segédlelkész áhítatát, amit a Lk 17,11–17 alapján tartott, majd a komáromi gyülekezet diakóniai munkásainak, Anna Helvichovának és Holcsík Gizellának diavetítéssel egybekötött beszámolóját az Komáromi Református Egyházközségben működő Lepramiszió munkájáról.

Mivel a keresztyének körében az adventi időszak mindenkor hangsúlyozottan a magunkba szállás, bűnbánatra jutás és a jótékonykodás ideje, ezen aranyvasárnapra összejövételnek az volt a határozott célja, hogy egyházmegyénk gyülekezeteit a szeretetszolgálati tevékenységre buzdítsa.

Demeter Vilma

A falusi ember kihasználja a természet adta lehetőségeket. A padlásról előhúzza a poros korcsolyákat mi is vidáman mentünk ki a kulcsodi legelőre, hogy ott a tükörsimára befagyott vizeket téli stadionná alakítsuk át. Egy januári vasárnap délután nagy hokimérkőzésre került sor, ahol pap, gondnokok, kántor és több gyülekezeti tag lelkesen küzdött. A gondnok asszonyok pedig a meleg teáról és süteményről gondoskodtak. De nem csak korcsolyázni tanulhattunk: mert bizony az emberi szív is befagyhat, mint a természet vizei, de Isten Szentlelke a fagyos szíveket is életre kelti, amikor megtölti azokat Krisztus szeretetével. Örültünk a közös alkalomnak! –süll–

„...legyen meg a te akaratod...”

Az esztendő utolsó napja az elmúlást, a mulandóságot juttatja még erőteljesebben eszünkbe. Többet gondolunk az elkövetkező számadásra is. Isten kezében a földi élet rövidségének igaz példája lett Szabó Viktória, aki 20 évesen engedett a hazahívó szónak, amikor szilveszter estéjén érte jöttek Isten mennyei küldöttei, hogy megkíméljék erőtlen szívét a további szenvedéstől.

Mikor a látogatás végén a szülőktől búcsúzott, testvérei arcát simította gyöngéd kezével, örömmel újságot, hogy vele vannak az angyalok a szobában, becsukott szemmel is látja őket, érte jönnek, s ő boldogan tart velük... Hamarosan érkezett a hír, hogy igazat mondott. Felkészült és elmehegett. Pedig olyannak indult ez a kórházi tartózkodás is, mint a számtalan előző. Ismert helyre ment, ismert emberek közé. De itt a földön már nem lesz további kezelés. Betelt a számuk.

A gyülekezet, a falu két hosszú utcája mint két nagy imádkozó kéz kulcsolódott össze újév reggelén a családeért, hogy vigasztalást és erőt kérjen számára. És a másik nagy kör, a barátok és sorstársak (a túlodalról is), kik között az újévi jókívánások vegyültek a gyász-
hírral, csatlakoztak a könyörgőkhöz. Isten üzent nekünk Viktória által: „Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk” (1Kor 15,19). Több reménységre van szükségünk, mint hogy ebben az esztendőben is velünk lesz. Nekünk ezen az életen túlmutató reménység kell, hogy Krisztus velünk van a halálunkban is, hogy nála vannak a halál kulcsai, aki maga a feltámadás és az élet, hogy aki benne hisz, ha meghal is, él.

Viki jól ismerte az elmúlást és a gyászt. Sok fekete szalagot kötött édesanyjával virágcsokrokra, koszorúkra. De jól ismerte a vigasztalást is. Vidám volt és boldog. Kiskorától ott volt a gyermek-istentiszteleteken, konfirmált, úrvacsorával élt, szolgált evangéliumi

Az idei év szomorú gyászessel kezdődött a rimaszombati református gyülekezetben. Óév estéjén még kántorkodott, újév napján pedig kórházba került és január 2-án visszaadta lelkét Teremtőjének Bodon Árpádné Durda Terézia.

Teri nénit nem csak Rimaszombatban ismerték sokan. Egészen ifjú kora óta aktív tagja volt a református gyülekezetnek. Mindig szeretettel emlékezett a néhai Varga Imre püspök szolgálati idejével egybeeső ifjúságára, amikor évente váltották egymást a Rimaszombatba kinevezett segédlelkészek, sajtóreferensek, püspöki titkárok. Az ekkor kialakult barátságokat féltőn számon tartva ápolta.

Férjével 1976-ban kötött házasságot, de e frigyét sajnos nem kísérhette gyermekáldás. Maradt neki a gyülekezet, a hittanos gyermekek, a betegek, az öregek, az öregotthon lakói. A gyülekezet lett a második családja. Vendégszerete-

jelenetekben otthon és más gyülekezetekben is. Folyamatos lelki fejlődésen ment át a betegsége által is.

A rendelőintézetek várótermei csodálatos munkát végeznek a megadással levő szívben. Ott a beteg és a hozzátartozó megtanul kérni, megköszönni; megtanul várni és elfogadni. A betegágyon és a betegágy mellett az ima nem megszokás, hanem létszükséglet. Nem „szégyen” a kérés, hanem szükség. S megtanul a szülő és a gyermek hinni, hinni nagyobb hittel, többet érteni és megérteni, és elfogadni zúgolódás nélkül. Sok szenvedéssel járó nagy kiváltság ez. A Krisztusban elhordozott szenvedés úgy érleli a hitet, mint a júliusi perzselő nap a búzamezőt. Erről szólnak Jézus szavai: „Jól van, jó és hű szolgám, a kevésen hű voltál, sokat bízok rád ezután, menj be urad ünnepi lakomájára!” (Mt 25,21). Viktória győzött, most már boldogan ünnepel.

A katechéta és gondnok édesapa, az egészségügyi laboráns édesanya, a gyogyepedagógiát tanuló lánytestvér és a szinte felnőttként helytálló kisöcs, ismerve a baj komolyságát – mégis feledtetve azt – éveken át messze felülmúlta a gondozás, ápolás lehetőségét. (Többszöri doktorátus az ő tudásuk, amit más dimenzióban számítanak be.) Minden közös új napot ajándéknak tekintettek, megköszöntek és kihasználták. Istené legyen ezért a dicsőség, aki erőt adott hozzá.

Akik ott álltunk a sírhalom körül Kisújfalu lankás temetőjében, éreztük a Szentlélek sürgetését: „Íme eljön a felhőkön, és meglátja minden szem...” (Jel 1,7). Légy készen és várd! Ki-ki szorosabban karolt a mellette állóba, őszintébb lett a tekintet, megfontoltabb a szó, melegebb a kézfogás. És szelídebb a szív, megbocsátó, bűnbánó és elfogadó: „Legyen meg a te akaratod...” (Mt 6,10b). Ezzel az engedelmességgel kérjük a további erőt az erőn felüli úthoz nekik és nekünk kedves énekünk szavaival: „Tisztogass bár bajjal olykor engemet: / Kegyelmeddel szenteld szenvedésemet; / Bár e test erőtlen: te oltárodon / Keserű pohárral, hittel áldozom” (338,3).

Ráczi Jolán

BODON TERÉZIA (1946 – 2006)

tére szívesen emlékeznek nemcsak a Rimaszombatban szolgáló lelképásztorok, hanem a legátusok is. Teljes erejével azon munkálkodott, hogy minden szép rendben menjen. Elvállalta az egyházi, a pénztáros, a harangozó, a templomszolga tisztét, és hűen be is töltötte azokat. A gömöri egyházmegye előjárósága tizenegy évvel ez előtt rábizta az egyházmegyei pénztárt. E tisztségéről 2005 decemberében megromlott egészségi állapota miatt lemondott.

Legfőbb szolgálati helye azonban az orgonapad volt. Több mint harminc éven át rendszeresen szolgált a hangszeren és énekhangjával. Bár a súlyos betegség már régóta kínozza, mégis jött, szolgált; még a kórházba menet is gondoskodott az újévi istentisztelet kántoráról.

Temetése 2006. január 4-én volt. A ravatalnál dr. Erdélyi Géza püspök hirdette a feltámadás bátorító üzenetét és méltatta az elhunyt munkatárs életét. A sírnál Kovácsné Tímár Ildikó végezte az Ige szolgálatát, az egyházmegye nevében Miklós István esperes búcsúzott. A nagyszámú végtisztességet tevő gyülekezet virágok százával rótta le a tisztelőt.

Emlékét szívünkbe zártuk, akárcsak kedves Igéjét: „De én és az én házam népe az Urat szolgáljuk” (Józs 24,15b).

Kovácsné Tímár Ildikó

Kántorképző tanfolyam két helyszínen

Egyházunk idén is megszervezi a kántorképző tanfolyamot, ahová azok jelentkezését várják, akik rendelkeznek zenei alaptudással és kántori szolgálatba szeretnének állni. Az alsó korhatár 14 év, a többéves képzés végén az abszolvens kántori oklevelet kap.

A tanfolyam előzetes időpontjai és helyszínei a következők: 2006. június 30. és július 16. között Alistálon a gyülekezeti központ és a református iskola, míg augusztus 11. és 27. között Rimaszombatban a református gimnázium és kollégium ad helyet a tanfolyamnak.

Jelentkezni **2006. március 31-ig** a következő címen lehet: **Zsinati Elnökségi Iroda, Süll Kinga, 945 01 Komárom, Jókai u. 34., P.O.Box 78**, ahol kedden és pénteken 9 és 12 óra között személyesen vagy telefonon (**035/7701 826**) is lehet érdeklődni. Egyéb elérhetőségek: fax: **035/7701 827**, mobil: **0915/737 801**, e-mail: **skunigunda@freemail.hu**

A tanfolyam díja (teljes ellátással) 2500 korona, előlegként március 31-ig befizetendő 1500 korona. Azok számára, akik először vesznek részt a tanfolyamon vagy kántorvizsgára készülnek, a tanfolyam díja mindössze 1000 korona lesz.

Aki először akar részt venni a tanfolyamon, annak felvételi meghallgatáson kell megjelennie, melynek anyaga: az Énekeskönyv alábbi harminc énekének éneklése (az első versszakot fejből): 23., 25., 42., 65., 66., 84., 89., 90., 134., 135., 164., 165., 167., 210., 225., 226., 254., 264., 274., 299., 315., 316., 326., 341., 345., 370., 390., 460., 463. és 511.; valamint a hangszeres és zeneelméleti tudás bemutatása. A felvételi helyszíne és időpontja egyeztetés alapján lesz megadva.

Lelkészépesítő vizsgák

A Zsinati Iroda értesíti a vizsgázni kívánó lelkészjelölteket, hogy idén a lelkészépesítő vizsgák a következő napokon lesznek megtartva:

1. lelkészépesítő vizsga: június 28.
2. lelkészépesítő vizsga: június 29.

Mindkét vizsga helyszíne a komáromi Zsinati Elnökségi Iroda.

A lelkészépesítő vizsgákra való jelentkezés határideje: **2006. április 30.** A feltételekről a Zsinati Iroda ad bővebb felvilágosítást.

Pályázat

A Lévai Református Egyházközség pályázatot hirdet a Magyar Tanítási Nyelvű Egyházi Gimnázium igazgatói posztjának betöltésére. A jelentkezők feltételeit a Szlovákiai Református Keresztyén Egyháznak a református közoktatásról szóló, 1/2000-es számú törvény 13. §-ának 5. bekezdése szabályozza. A pályázat beküldésének határideje: **2006. április 30.** A jelentkezéseket a következő címre várjuk: **Református Lelkeszi Hivatal, Mlynská 4, 934 01 Levice.**

Bővebb információ a **036/63 120 71**-es telefonszámon kérhető.

Kassai Gyula,
lelképásztor

Közlemény

A Zsinati Elnökség Gazdasági Osztálya felhívja az érdeklődők figyelmét, hogy a Kálvinista Szemlében korábban megjelent könyvjegyzék alapján könyveket csak írásban lehet rendelni. A rendelésben fel kell tüntetni a megrendelő pontos nevét, címét, azonosítószámát (IČO), ha van és adószámát (DIČ), ha van.

A megrendeléseket postai úton, utánvétellel teljesítjük. A könyveket előzetes bejelentés alapján – készpénzben történő térítés ellenében – személyesen is át lehet venni a Gazdasági Osztályon, amelynek címe: **Szlovákiai Református Keresztyén Egyház, Jókai u. 34, P.O.Box 78, 945 01 Komárno**, tel.: **035/7701 826**, fax: **035/7701 827**

E-mail: **ps@reformata.sk**

Kérés

Kérjük munkatársainkat, levelezőinket és mindazokat, akik lapunkban bármely egyházi eseményről (templomszentelés, konferencia, elhalálkozás, jubileum, ünnepség stb.) hírt vagy tudósítást akarnak elhelyezni, hogy a kéziratot az esemény bekövetkezése után a legrövidebb időn belül (legfeljebb tíz nap) juttassák el a szerkesztőség címére, hogy rugalmasabbak lehessünk.

Egyúttal kérjük azokat a szerzőket, akiknek van hozzáférhetőségük az elektronikus postához, hogy kézírataikat e-mailen juttassák el az impresszumban megadott címre!

A szerkesztőség

■ Január 10-én Rimaszombatban ülésezett a Református Diakónia Igazgatótanácsa, amelynek tagjai elnökké Kassai né Martha Tímea lévai lelképásztort választották meg. A Református Diakónia nonprofit szervezetet egyébként 2005. december 14-én jegyezte be a Nyitrai Kerületi Hivatal.

■ Január 11-én Pozsonyban Pavol Hrušovský, a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának elnöke új évi találkozón fogadta az egyházak képviselőit. A tanácskozáson egyházunkat Molnár János, a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának dékánja képviselte.

■ Január 11-én Pozsonyban tartotta ülését a Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsa.

■ A január 15. és 22. között a *Mt 18,20* vezérigye alapján megtartott ökumenikus imahétbe egyházunk számos gyülekezete bekapcsolódott.

■ Erdélyi Géza püspök január 23-án Budapesten az Egyházak Világtanácsa februári braziliai nagygyűlése előtti megbeszélésen vett részt.

A Pátria rádió (927 és 1017 kHz-en) protestáns műsorai:

Február 19-én 8.05-kor a Világosság című református félórában Szabó Sárkány nagykeszi lelképásztor a magvető példázatát hozza közelebb a hallgatókhoz.

Március 5-én 8.05-kor a Világosságban Molnár János dékán, rétei lelképásztor a mustármag példázatáról elmélkedik.

Ismétlés: csütörtökön 11 órakor.

Szerkesztő: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. Kiadja a Zsinati Elnökség (Jókai u. 34, 945 01 Komárno). Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Dr. Erdélyi Géza

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a szerkesztőség címén és a református lelkési hivatalokban.
Előfizetési díj: egy évre 120 korona.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Regisztrációs szám: SÚTI 15/6